

RAUTALAMMIN SEURAKUNTA

TALOUSARVIO 2024

Toiminta- ja taloussuunnitelma 2024-2026

SISÄLTÖ

I Johdanto

1. Johdanto	3
2. Samassa veneessä – Rautalammin seurakunnan tulevaisuusasiakirja	4
3. Jäsenistön ikäjakauma	5
4. Vuoden 2024 talousarvion rakenne ja perusteet	6
5. Henkilöstösuunnitelma	11
6. Talousarvion rakenne ja sitovuus	15
7. Maksut ja korvaukset	16

II Käyttötalousosa

1 Yleishallinto	Kirkolliset vaalit	18
	Kirkkovaltuusto	18
	Kirkkoneuvosto	19
	Taloushallinto	20
	Henkilöstöhallinto	20
	Tilintarkastus ja valvonta	21
	Kirkkoherranvirasto ja muu yleishallinto	22
2 Seurakunnallinen toiminta		
	Yleinen seurakuntatyö	23
	Tiedotus ja viestintä	24
	Musiikki	25
	Lapsi- perhetyö	27
	Rippikoulu	28
	Varhaisnuoriso/nuorisotyö	29
	Diakonia	31
	Lähetystyö	33
3 Hautatoimi		34
4 Kiinteistötoimi		35

III Tuloslaskelmaosa	36
IV Investointiosa	37
V Rahoitusosa	38
VI Yhteenveto	39
VII Hautainhoitorahasto	40

1. Johdanto

Rautalammin seurakunnassa vuosi 2024 tuo merkittäviä muutoksia ja päätöksiä mm. kirkkoherran eläköitymiseen sekä srk-talon mahdolliseen peruskorjaukseen liittyen. Hankkeen toteutuessa seurakunta toimii muissa tiloissaan ja väistötiloissa kevään ja kesän 2024 aikana. Seurakuntatalon peruskorjausta on suunniteltu haluten turvata hyväkuntoinen, viihtyisä ja esteetön toimintakeskus pitkälle tulevaisuuteen kaikissa olosuhteissa.

Uudet valtuutetut ovat ensimmäisen vuoden aikana perehtyneet seurakunnan tilanteeseen laajasti, keskustelu on ollut rakentavaa ja päätöksenteko tulevaisuuteen katsovaa.

Seurakunnan tahtotila on säilyä toiminnallisesti itsenäisenä, vireänä ja elinvoimaisena, mikä edellyttää monien haasteiden ratkomista. Jäsenmäärän ennustetaan laskevan alle 2000 vuonna 2026. Seurakuntien kokoa pyritään kasvattamaan liitoksin, suuntaus on valtakunnallinen. Metsätaloutta ja kiinteistöjä tullaan tarkastelemaan osana kiinteistöstrategiaa ja ympäristödiplomia. Kirkkohallituksen tavoite on, että kaikilla seurakunnilla olisi ympäristödiplomi vuoteen 2025 mennessä.

Seurakunnan talous on noin 125 teur alijäämäinen, kun satunnaiseriä ei oteta huomioon, lähivuosien tavoite on puolittaa alijäämä, jolloin toimintakulut ja lainojen lyhennykset pystytään kattamaan ilman satunnaiseriä. Talouden tasapainottamista on jatkettava toimintakyvyn ja maksuvalmiuden turvaamiseksi. Taloudessa on isoja epävarmuustekijöitä maailmantilanteesta, veroennusteesta ja esim. inflaatiosta johtuen.

Seurakunnan, ja erityisesti kirkkovaltuuston on jatkuvasti pohdittava keinoja, miten seurakunnan taloutta voidaan kohentaa. Henkilöstö- ja kiinteistömenot ovat suurimmat kuluerät, molempia tulee tarkastella kriittisesti, seurakuntalaisten palvelu ja kohtaaminen turvaten. Samalla tulee vakavasti harkita, mistä tulevaisuudessa pidetään kiinni, mistä vastaavasti voidaan luopua. Yhteistyön tiivistämistä Suonenjoen seurakunnan ja muiden toimijoiden kanssa tulee tarkastella ennakkoluulottomasti ja synergiahyötyjä etsien.

Toiminnan suunnittelu yhdessä eri työaloja kuunnellen on välttämätöntä. Tärkeää on pohtia mikä seurakunnan työssä on olennaista ja millä resursseilla sitä tehdään. Resurssien kohdentamisessa ja strategian luomisessa luottamushenkilöillä on suuri rooli, jotta seurakunta pystyisi toimimaan mahdollisimman hyvin oikein kohdennetulla henkilöresurssilla ja vastaisi tämän ajan haasteisiin.

Rautalammin seurakunnan työnäköinä on edelleen: *"Samassa veneessä"*. Toiminnan painopisteitä ovat jumalanpalveluselämän kehittäminen, digitalisaatio ja vapaaehtoistyö. Erityisesti seurakunnan on oltava läsnä siellä, missä rautalampilaiset muutenkin ovat. Erilaisista haasteista huolimatta katsomme luottavaisin ja turvallisin mielin kohti tulevaisuutta. Rautalammin seurakunnassa on osaava ja ahkera henkilöstö ja aktiiviset luottamushenkilöt. Kuntayhteistyö sekä yhteistyö järjestöjen ja yhdistysten kanssa on toimivaa ja hedelmällistä. Taivaan Isän avulla tavoitteena on säilyttää Rautalammin seurakunta vireänä ja aktiivisena, julistavana ja kutsuvana.

2. Samassa veneessä – Rautalammin seurakunnan tulevaisuusasiakirja

Rautalammin seurakunnan tehtävä

Rautalammin seurakunta kutsuu ihmisiä Jumalan yhteyteen ja rohkaisee elämään kristittynä kasteen perustella sekä välittämään lähimmäisistä ja luomakunnasta.

Seurakuntamme arvot:

Usko – Yhteys armolliseen Jumalaan on kristityn elämän kestävä perusta.

Toivo – Jeesuksen lupaus tulevaisuudesta tuo toivon.

Rakkaus – Pyhä Henki rohkaisee meitä rakastamaan toisiamme.

Seurakuntamme vuoteen 2026

Olemme samassa veneessä. Jumalan sanan äärellä etsimme ja löydämme sekä vahvistumme uskossa.

Kannamme vastuuta kaikista kuntalaisista ja rakennamme yhteyttä Jumalaan, lähimmäisiin ja luomakuntaan.

Olemme helposti lähestyttävä ja luotettava yhteistyökumppani.

Näin toimien onnistumme

Julistamme Jumalan sanaa

- Hoidamme jumalanpalveluselämän ja kirkolliset toimitukset laadukkaasti.
- Jumalanpalveluselämämme on tuttua ja turvallista. Samalla monipuolistamme ja rikastutamme sitä. Jumalanpalveluselämä tavoittaa eri ikäryhmät.
- Tuemme kristillistä kasvua kaikissa elämän vaiheissa.
- Kehitämme erityisesti lasten, perheiden ja ”nuorten aikuisten” parissa tapahtuvaa toimintaa.

Lähimmäisen rakkaus vahvistuu seurakunnassamme

- Toimimme heikossa asemassa olevien lähimmäisten puolesta lähellä ja kaukana.
- Vastaamme ikääntymisen haasteeseen.
- Toimimme siellä, missä ihmiset liikkuvat; olemme läsnä arjessa ja juhlassa, ílossa ja surussa, sairauden ja kuoleman kohdatessa.
- Kehitämme vapaaehtoistyötä seurakuntalaislähtöisesti; seurakuntalaiset saavat kykynsä käyttöön; on myös lupa epäonnistua.

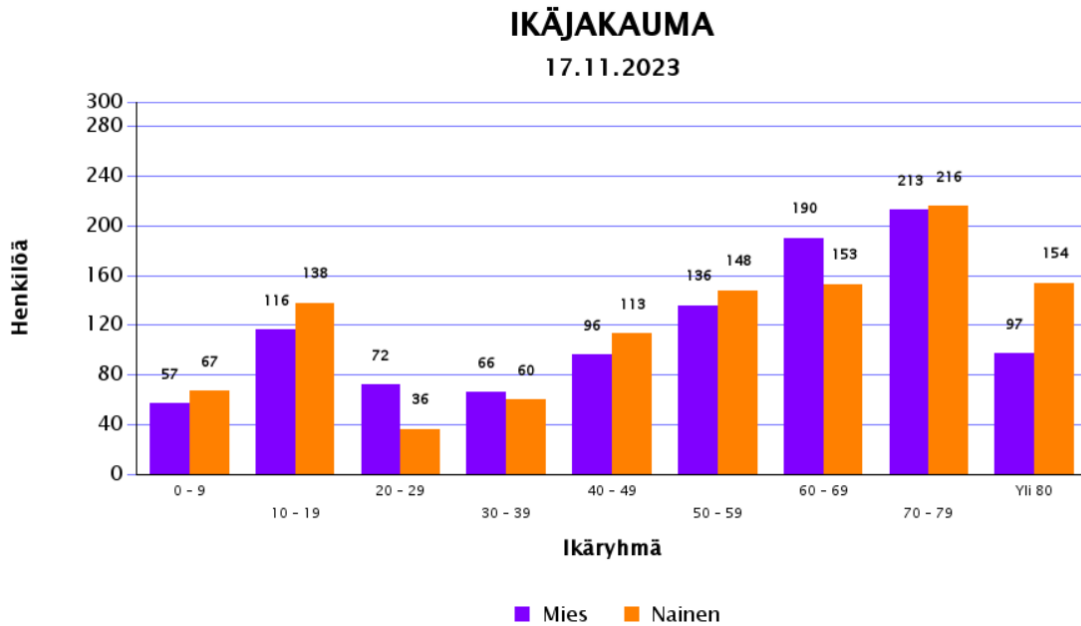
Arvostamme seurakunnan jäsenyyttä

- Seurakuntamme on seurakuntalaisten seurakunta. Suunnittelemme ja toimimme yhdessä.
- Kehitämme matalan kynnyksen toimintoja, jossa on mahdollisuuksia aidolle kohtaamiselle.
- Toimimme seurakuntalaislähtöisesti
- Viestimme seurakunnan toiminnasta ja toimielinten päätöksistä avoimesti eri kanavia käyttäen

Rakenteemme tukevat toimintaa

- Hoidamme taloutta pitkäjänteisesti.
- Kiinnitämme erityistä huomiota metsäomaisuuden hoitamiseen
- Turvaamme seurakunnan toiminnot ja palvelut lähellä rautalampilaisia.
- Teemme tarkoituksenmukaista toiminnallista yhteistyötä eri tahojen kanssa.
- Edistämme yhteisen työnäyn toteutumista seurakunnan luottamushenkilöiden ja työntekijöiden välillä sekä kristillisen yhteyden toteutumista kaikkien toimijoiden kesken.

3. Seurakunnan jäsenten ikäjakauma

Ikäryhmä	Nainen	Mies	Yhteensä
0 - 9	67	57	124
10 - 19	138	116	254
20 - 29	36	72	108
30 - 39	60	66	126
40 - 49	113	96	209
50 - 59	148	136	284
60 - 69	153	190	343
70 - 79	216	213	429
Yli 80	154	97	251
	1085	1043	2128

Jäsenennuste

	Jäsenet, henk.	Muutos vuodesta 2021, henk.	Muutos vuodesta 2021 %	Kirkkoon kuuluvuus, %
2020	2279	-76	-3,2	75
2021	2241	-38	-1,7	74
2022	2177	-64	-2,9	73
2023	2123	-54	-2,5	73
2024	2056	-67	-3,2	72
2025	2000	-56	-2,7	71
2026	1958	-41	-2,1	70
2027	1904	-55	-2,8	69
2028	1858	-46	-2,4	69
2029	1818	-40	-2,2	68
2030	1777	-41	-2,3	67

4. Vuoden 2024 talousarvion rakenne ja perusteet

4.1 Talouden kehitysnäkymiä

Kansantaloutta ovat viime vuosina haastaneet niin koronapandemia, Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan, korkea inflaatio kuin korkojen nousukin. Talouden kokonaiskuva tällä hetkellä on kaksijakoinen. Myönteisesti talouden kehitykseen ovat vaikuttaneet energiainvestoinnit ja tuontienergian hintojen lasku viime talven kriisitasolta. (Tilastokeskus, 18.9.2023). Toisaalta Suomen pankin väliennusteen (15.9.2023) mukaan Suomi on taantumassa. Talouden elpymisen ennakoitaan kestävästi pidempään kuin aiemmin on arvioitu. Kansainvälisen talouden kehitykseen liittyvät riskit ovat kasvaneet, mikä heijastuu myös Suomen talouteen.

Inflaatio oli 5,6 % elokuussa (Tilastokeskus, 14.9.2023). Inflaatiota on saatu hieman hidastettua lukuisilla koronostoilla, mutta silti inflaatio on edelleen kaukana tavoitetasosta. Tuoreimmista pankkien ennusteissa inflaation ennustetaan olevan hieman korkeampi 6,5 % (OP 29.8.2023) ja 6,2 % (Säästöpankkiryhmä, 14.8.2023). Vuonna 2024 inflaation ennustetaan yleisesti hidastuvan ja asettuvan noin 2–2,5 prosentin tienoille.

Työllisyystilanne on vuoden aikana kehittynyt niin, että työllisyysasteen trendi oli heinäkuussa 74,2 prosenttia, mikä on 0,5 prosenttiyksikköä korkeampi kuin edellisen vuonna vastaavaan aikaan (TEM 22.8.2023) Työllisyyden ennustetaan kasvavan ensi vuodesta lähtien ja vuonna 2025 työllisyysasteen ennustetaan olevan 74,6 prosenttia (VM 15.06.2023)

Suomen talouden ei ennusteta kasvavan kuluvana vuonna. Vuodelle 2024 ennustetaan kuitenkin jo 1,4 prosentin talouskasvua ja vuodelle 2025 hieman korkeampaa 1,9 prosentin talouskasvua. (VM 15.06.2023)

2.4. Ennusteita vuodelle 2024

Kuten monilla pienillä seurakunnilla, Rautalammin seurakunnan taloudellinen tilanne on haasteellinen. Kertaluonteisten erien vuoksi maksuvalmius on pysynyt korkealla tasolla ja investointeja on voitu toteuttaa ilman lisälainanottoa.

Vuodelle 2024 Rautalammin seurakunnan talousarvio on alijäämäinen n. 120 teur ilman kertaluonteisia eriä. Seurakunta on tasapainottanut taloutta, mutta samaan aikaan hinnat ovat nousseet ja on jouduttu tekemään investointeja, jotka rasittavat tulosta poistojen muodossa. Vuodelle 2024 seurakunta on suunnitellut ja kilpailuttanut seurakuntatalon peruskunnostusta, josta päätöstä ei ole vielä talousarviota tehdessä tehty kirkkovaltuustossa. Poistoissa on kuitenkin huomioitu mahdollinen investointi. Investoinnin rahoittamiseksi seurakunnan on myytävä pysyviä vastaavia tai/ja otettava lisälainaa.

Kirkollisveroennuste

Kirkkohallituksen FCG:ltä tilaaman verotuloennusteen mukaan vuonna 2023 verotuloja ennustetaan kertyvän Rautalammin seurakunnalle 588 tuhatta euroa (+11%) ja vuonna 596 teur (+1,3%) Talousarviota tehdessä 2023 verotus ei ole vielä valmistunut.

Kirkkovaltuusto päätti pitää vuoden 2024 kirkollisveroprosentin samassa 1,85%. Sote-verouudistus vaikuttaa vuoden 2023 kirkollisveroon nostavasti, lopullista vaikutusta ei vielä talousarvion laadintahetkellä tiedetä.

Verotulokertymään vaikuttavat monet tekijät kuten talouden yleinen kehitys, työllisyystilanne, seurakunnan jäsenten ansio- ja eläketulojen määrä sekä seurakunnan tuloveroprosentti. Maailmantalouden tilanteeseen liittyy tällä hetkellä monia epävarmuustekijöitä, minkä vuoksi verotulojen ennustaminen on hyvin haastavaa ja Rautalammin seurakunnan talousarviossa verotuloa on kirjattu varovaisuusperiaatteella 20 teur/vuosi vähemmän kuin FCG:n ennuste on.

Valtionrahoitus

Valtion rahoitusta lakisääteisiin yhteiskunnallisiin tehtäviin Rautalammin seurakunta saa n. 61000 euroa. Taso pysyy ennallaan. Valtion rahoituksella katetaan osaltaan hautaustoimea, kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden rakennusten ja irtaimiston ylläpitoa ja kirkonkirjojen pitoa. Hautaustoimen hinnoittelua tulee aika ajoin tarkastaa, jotta hinnoittelussa päästään lähemmäs suositusta, jonka mukaan hautoja koskevien maksujen tulisi kattaa vähintään neljäsosa hautausmaiden ylläpidon kustannuksista ja hautaamiseen liittyvien palvelujen kustannuksista vähintään puolet.

Kirkon keskusrahastomaksu

Laskennallisen kirkollisveron perusteella määräytyvä Kirkon keskusrahaston perusmaksu on 6,5 %. Maksuprosentti on pysynyt samana vuodesta 2018 alkaen eikä maksuun esitetä muutosta myöskään vuodelle 2024.

Eläkemaksut

Laskennallisen kirkollisveron perusteella määräytyvä eläkerahastomaksu on 5 %. Maksu on pysynyt samana vuodesta 2018 alkaen eikä maksuun esitetä muutosta myöskään vuodelle 2024.

Verotuskustannukset

Seurakunta maksaa verotuskustannuksina Verohallinnosta annetun lain 30 §:n perusteella 3,2 prosenttia Verohallinnon toimintamenoista, verohallinnon ennakkotiedon mukaan 8228 eur vuonna 2024.

Palkkakulut

Palkkakulut Kirkon 1.3.2023 voimaan tullut virka- ja työehtosopimus (KirVESTES) on voimassa 28.2.2025 saakka.

Palkkoihin on 1.4.2023 tehty 4,5 %:n yleiskorotus. Vuoden 2024 palkantarkistukset tulevat voimaan 1.2.2024 ja ovat 2,5 %, jolle aiemman sopimuksen perusteella käynnistetty kirkon palkkakilpailukyvyyn tarkastelu johda siihen, että palkoista sovitaan toisin. Palkkakilpailukyky selvitystyön vaikutuksesta palkkoihin sovitaan 30.11.2023 mennessä. Siten tässä vaiheessa on mahdotonta arvioida vuoden 2024 palkantarkistuksia tarkemmin kuin, että ne ovat vähintään 2,5 % helmikuun 2024 alusta lukien. (Kirkon työmarkkinalaitos, yleiskirje 1/2023)

Talousarviossa on huomioitu 2,5% yleiskorotus.

Lomarahat maksetaan KirVESTES:n mukaisina. Lomarahoja on mahdollisuus vaihtaa vapaaksi.

Henkilösivukulut

Työnantajan eläkemaksuksi 2024 esitetään 21,0 %.

Työnantajan sairausvakuutusmaksuksi esitetään 1,25 % (1,54 % vuonna 2023) muut työnantajamaksuihin varattu 1,5%.

Kiinteistökulut

Tilastokeskuksen mukaan (16.6.2023) kiinteistön ylläpidon kustannukset nousivat ensimmäisellä vuosineljänneksellä 11,5 % vuoden 2023 ensimmäisellä neljänneksellä vuoden 2022 vastaavasta ajanjaksosta. Kiinteistön ylläpidon kulueristä eniten kasvoivat sähkön kustannukset, 36,7 %. Veden ja jäteveden kustannukset kasvoivat 4,4 %, korjaukset 7,3 %, lämmitys 10,1 %, jätehuolto 12,0 %, hallinto 5,8 %, käyttö ja huolto 5,7 % sekä ulkoalueiden hoito 6,6 %. Siivouksen kustannukset nousivat 5,8 % ja vahinkovakuutukset 6,3 %.

Talousarviossa on käytetty apuna 2022 ja 1-10/2023 toteutuneita tietoja. Kiinteistökuluihin vaikuttavat myös seurakunnan laitekanta, niiden vuosihuollot ja muut maksut. Muut kulut on arvioitu sopimustilanteen mukaan.

Talouden tasapainottaminen

Julkisyhteisöjen taloudenhoidon perustana on talouden tasapaino. Käytännössä talous on aina yli- tai alijäämäinen, mutta pitkällä aikavälillä sen tulee olla keskimäärin tasapainossa.

Seurakuntien taloudellinen liikkumavara valtakunnallisesti on kaventunut huomattavasti viimeisen 10 vuoden aikana; jäsenmäärän ja kirkollisverotuottojen väheneminen on ollut kiihtyvää. Viimeistään tässä vaiheessa seurakuntien strategiana pitää olla toiminta niukkenevien resurssien varassa. Se tarkoittaa toiminnan keskittämistä ja joistakin työmuodoista luopumista.

Jos seurakunta on taloudellisissa vaikeuksissa, on talouden tasapainotustoimenpiteisiin ryhdyttävä välittömästi. Seurakunnan virkamiesjohdon (kirkkoherra ja taluspäällikkö) on käytävä avointa ja rakentavaa keskustelua sekä luottamushenkilöiden että työntekijöiden kanssa keinoista saada seurakunnan talous tasapainoon.

Rautalammin seurakunnassa säästöä on saatu lähivuosina. Tasapainottamista on jatkettava, painopistealueista käydään keskustelua tammikuussa 2024 valtuustoseminaarissa, jonka jälkeen kirjataan tavoiteohjelma.

Kriisiytyvän seurakunnan mittarit

Talous ilman satunnaiseriä on alijäämäinen, joten vuoden 2023 tilinpäätöksessä negatiivinen 3 vuoden kriteeri täyttyi. Rahavarojen riittävyys on hyvällä tasolla talousarviovuoden alkaessa (yli 90pv), mahdollisiin investointeihin tarvitaan lisärahoitusta. Taloutta pyritään parantamaan edelleen tasapainottamalla ja maksuvalmius varmistetaan. Henkilöstökuluja on vähennetty vuokraamalla henkilöstöä Suonenjoen seurakunnalle. Jäsenmäärä on painumassa alle 2000 jäsenen rajan seuraavan kolmen vuoden aikana, joka on yksi kirkkohallituksen asettamista kriisiytyvän seurakunnan mitta-reista. Pyrkimys kohti isompia seurakuntia liitosneuvotteluin on valtakunnallinen suuntaus.

Seurakunnan toiminnassa ja hallinnossa ei ole ilmennyt puutteita.

Kriisiytyvän seurakunnan toiminnan ja hallinnon mittarit	Tilinpäätös 2022	Kuluva vuosi 2023 Toimenpiteet tilanteen korjaamiseksi/arvio	Talousarvio 2024 Toimenpiteet tilanteen korjaamiseksi/arvio
<p>1. Seurakunnan yhteiskunnalliset tehtävät</p> <ul style="list-style-type: none"> • Puutteet hautausmaiden tai hautausmaahan ylläpitotehtävien hoidossa. • Epäkohdat kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden rakennusten ja irtaimiston ylläpitotehtävien hoidossa. • Puutteellisuudet kirkonkirjojen ja väestötietojärjestelmään liittyvien tehtävien hoidossa. 	<p>Hautausmaiden ja hautausmaahan resurssit ovat riittävät tehtävien hoitoon. Kirkko on peruskorjattu 2009. Rautalammin seurakunta kuuluu Kuopion aluekeskusrekisteriin.</p>	<p>Henkilöstöresurssit ovat riittävät, on haettu kustannustehokkaampia tapoja koskien talkoita ja hankintoja.</p> <p>Kirkon ylläpitokulut ovat korkeat, tammi-helmikuussa jumalanpalvelukset pidettiin srk-talolla, josta on saatu hyvää kävijäpalautetta.</p>	<p>Hautaukseen liittyvät maksut käydään läpi tavoitteena suosituksen mukainen hinnoittelu. Varmistetaan kustannusten kohdentumisen oikeellisuus.</p>
<p>2. Seurakunnan hallinto ja viranomaistoiminta</p> <ul style="list-style-type: none"> • Toimielinten kokoonpanoon ja toimivuuteen liittyvät ongelmat • Hallintomenettelyn puutteellisuudet 	<p>Puutteita tai ongelmia ei ole ilmennyt</p>		
<p>3. Seurakunnan toimintaorganisaatio</p> <ul style="list-style-type: none"> • Perustehtävien (KL 4:1) mukaisen toiminnan ylläpidon ilmeiset puutteet ja laiminlyönnit • Seurakunnan jäsenmäärä on laskenut viimeisten viiden vuoden aikana 15 % ja on arviointihetkellä alle 2000 jäsentä • Jäykkä, lokeroitunut, eristäytynyt ja/tai uusiutumiskyvytön toimintakulttuuri 	<p>Laiminlyönnejä ei ole ilmennyt Seurakunnan jäsenmäärä on laskenut 10 % viiden vuoden aikana. Jäsenmäärä 2177.</p> <p>Toimintakulttuuri on keskustelevalta ja avoin. Uudistuksia toteutetaan.</p>	<p>Seurakunnan jäsenmäärä on 2143 (092023), laskenut edellisen vuoden vastaavaan aikaan nähden 3%. Jäsenmäärä on laskenut 12,7 % viiden vuoden aikana.</p>	
<p>4. Johtaminen seurakunnassa</p> <ul style="list-style-type: none"> • Johtamisen heikkoudet • Johtamista tukevat strategiset linjaukset, kuten toimintasuunnitelma, seurakunnan strategia/toimintalinjaus/missio/visio, kiinteistöstrategia, henkilöstösuunnitelma, koulutussuunnitelma tai valmiussuunnitelma puuttuvat • Puuttumattomuus seurakunnan operatiivisessa johtamisessa esiintyviin pitkäaikaisiin ongelmiin • Haluttomuus yhteistyöhön lähiseurakuntien, rovastikunnan muiden seurakuntien ja/tai tuomiokapitulin kanssa. 	<p>Linjaukset on kirjattu</p> <p>Tietoon tuleviin ongelmiin puututaan.</p> <p>Seurakunta hakee aktiivisesti yhteistyötä, mm. henkilöstöresurssien kanssa.</p>		<p>Esihenkilöt osallistuvat mahdollisuuksien mukaan esimestaitoja vahvistavaan koulutukseen.</p>
<p>5. Seurakunnan henkilöstö</p> <ul style="list-style-type: none"> • Henkilöstön määrä • Henkilöstön työhyvinvoinnissa on toistuvia ongelmia 	<p>Riittävät henkilöstöresurssit. Työhyvinvointiin on panostettu eri tavoin.</p>		<p>Mahdollinen kirkkoherran eläköityminen. Resurssien turvaaminen muutostilanteessa.</p>

<ul style="list-style-type: none"> • Ongelmat riittävän henkilöstön määrässä ja rekrytoinnissa työaloittain tarkasteltuna. 			
<p>Kriisiytyvän seurakunnan talouden mittarit</p> <p>1. Tilikauden tulos ilman kertaluonteisia eriä on negatiivinen kolmena peräkkäisenä vuotena taikka viimeisen tilikauden tulos on negatiivinen ilman kertaluonteisia eriä ja kirkollisveroprosentti on 2 tai korkeampi</p> <p>2. Seurakunnan taseessa oleva edellisten tilikausien yli/alijäämä on menossa tilinpäätöksen perusteella alijäämäiseksi eikä sen kattamista kolmen seuraavan vuoden aikana voida laskelmin osoittaa ilman kertaluonteisten erien tai metsätaloussuunnitelman ylittävän myynnin toteuttamista</p> <p>3. Maksuvalmius on alle 90 päivää tai maksuvalmius heikkenee kolmena peräkkäisenä tilikautena</p> <p>4. Henkilöstökulujen osuus toimintakuluista kasvaa kolmena peräkkäisenä vuonna</p>	<p>Tilinpäätös 2022</p> <p>Tilikauden tulos ilman kertaluonteisia eriä negatiivinen, kirkollisveroprosentti 1,85.</p> <p>Tase on 462785 euroa ylijäämäinen, Taseen pitäminen ylijäämäisenä ilman kertaluonteisia eriä on haasteellista ja vaatii lisäsäästöjä</p> <p>Maksuvalmius 125 pv</p> <p>Henkilöstökulujen osuus toimintakuluista pysyi ennallaan</p>	<p>Kuluva vuosi 2023</p> <p>Tilikauden tulos kolmena peräkkäisenä vuotena negatiivinen</p> <p>Taseen ylijäämä pienenee, mutta pysyy ylijäämäisenä</p> <p>Maksuvalmius yli 90 pv</p>	<p>Talousarvio 2024</p> <p>Tilikauden tulos kolmena peräkkäisenä vuotena negatiivinen</p> <p>Taseen ylijäämä pienenee, mutta pysyy ylijäämäisenä</p> <p>Maksuvalmius laskee riippuen satunnaisieristä ja investoinneista</p> <p>Henkilöstökulujen osuus riippuu mm. kirkkoherran viran täytöstä</p>

Rautalammin seurakunta ei muodosta konsernia.

Hiilineutraali kirkko 2030-strategia ja ympäristöasiat

Kirkon tavoitteena on olla toiminnassaan hiilineutraali vuoteen 2030 mennessä. Kirkon seurakuntien tarpeisiin räätälöity ympäristöjärjestelmä Kirkon ympäristödiplomi on työkalu, jonka avulla toteutetaan kirkon energia- ja ilmastostrategian tavoitteita. Tavoitteena on, että kaikilla seurakunnilla on ympäristödiplomi vuoteen 2025 mennessä. Hiilineutraaliuteen pyritään [viiden tavoitteen](#) avulla, jotka sisältävät suosituksia toimenpiteistä.

Rautalammin seurakunta on vähentänyt kiinteistöjen hiilidioksidipäästöjä ([tavoite 1](#)) luopumalla kaikista öljylämmitteisistä tiloista ja tarpeettomista kiinteistöistä. Toiminnan päästöjä vähennämme ([tavoite 2](#)) etsimällä energiansäästöä kiinteistöissä, vähentämällä hävikkiruoan ja tulosteiden määrää. Suosimme etätyötä ja -yhteyksiä niissä tehtävissä, joissa se on mahdollista. Noudatamme seurakunnille laadittuja vastuullisen sijoittamisen ohjeita. Pyrimme kompensoimaan päästöt ([tavoite 3](#)). Seurakunnan metsätaloussuunnitelma päivitetään 2024-2026 välisenä aikana. Metsämme ovat merkittävä hiilinielu. Vaikutamme yhteiskunnallisena toimijana ja keskustelijana. ([tavoite 4](#)) mm. toteuttamalla rippikoulut ympäristöystävällisesti ja kannustamalla nuoria ottamaan vastuuta ilmastosta. Rautalammin seurakunta on sitoutunut ilmastotyöhön ([tavoite 5](#)) ja pyrkii löytämään energiansäästökohteita mahdollisesti ympäristödiplomin avulla.

Arviot seurakunnan kiinteistöjen kehityksestä sekä kiinteistöjen tulevista investointitarpeista kiinteistöstrategian mukaisesti

Tulevien vuosien kiinteistöstrategiassamme kiinnitämme huomiota siihen, että kiinteistökantamme on ympäristöystävällistä eikä meillä ole kiinteistökantaa, joka ei ole toiminnan kannalta välttämätöntä. Strategiassamme tarkastelemme avoimin mielin sitä, mikä vielä toimii ja mistä on aika luopua. Tarkastelemme ja arvioimme tilojen vuokrausta aitona vaihtoehtona tilojen omistamiselle. Kiinteistöstrategian päivittämisessä hyödynnetään Kirkkohallituksen mallia ja ohjeita. Tavoitteenamme on, että kiinteistötoimea ja maankäyttöä koskevaan päätöksentekoon on jatkossa sisällytetty myös ympäristövaikutusten arviointi.

Seurakunnassamme on käytössä Basis-järjestelmän rakennus- ja kiinteistörekisteri, jossa ylläpidetään rakennusten, kiinteistöjen sekä arvoesineiden perustietoja ev.lut. kirkon yhteisessä tietokannassa.

5 HENKILÖSTÖSUUNNITELMA

Henkilöstösuunnitelma sisältää henkilöstön määrää koskevat yleiset linjaukset suunnittelukaudella 2024-2026 sekä tiedossa olevat muutokset palvelussuhteissa, suunnitelman henkilöstön osaamisen kehittämisestä sekä työ- ja hyvinvoinnin edistämisestä.

Henkilöstösuunnitelman toteuttamiseksi talousarvioon on varattu määrärahat henkilöstön palkkakustannuksiin työalojen omille kustannuspaikoille. Lisäksi henkilöstöhallinnon kustannuspaikalle on varattu määrärahaa muun muassa työterveyshuoltoon, henkilöstökoulutukseen, henkilökunnan liikunnan, virkistyksen ja työpaikkaruokailun tukemiseen. Henkilöstösuunnitelman toteutumista seurataan vuosittain tilinpäätöksen yhteydessä laadittavassa henkilöstökertomuksessa.

Henkilöstösuunnittelun tavoitteena on ennakoida muutoksia ja varmistaa, että seurakunnan palveluksessa on nyt ja tulevaisuudessa riittävästi ja sopivasti osaavaa ja motivoitunutta henkilöstöä, joka on sitoutunut seurakuntatyöhön jatkuvasti muuttuvassa toimintaympäristössä. Suunnittelun lähtökohtana on seurakunnan strategia ja toiminnalle asetetut tavoitteet.

Pidemmän tähtäimen henkilöstösuunnittelu on seurakunnan työntekijöiden ja luottamushenkilöiden yhteinen tehtävä. Suunnittelun kärjen muodostavat seuraavat painopisteet:

1. muutosvalmiuden varmistaminen
2. työssäjaksamisen tukeminen
3. yhteisöllisyyden vahvistaminen
4. tiimitoiminnan ymmärtäminen

Seurakunnan työ tehdään yhä enemmän yhdessä seurakuntalaisten kanssa. Vapaaehtoisten työntekijöiden rooli palkatun henkilöstön rinnalla tulee siten yhä keskeisemmäksi. Seurakunnan henkilöstösuunnitteluun on syytä liittää jatkossa mukaan palkatun henkilöstön rinnalle myös vapaaehtoiset ja seurakunnan vapaaehtoistoiminnan suunnitelma. Näin syntyy kokonaiskuva seurakunnan toiminnasta, toteuttajista ja tulevaisuudesta. Yhteistyö Suonenjoen seurakunnan kanssa on käsittää seurakuntapastori Suvi Iso-Herttuan työpanoksen (50%/50%), sekä Jaana Lehtolahden lapsityön panoksesta 20% Suonenjoelle osan vuotta.

5.1. Henkilöstömenot

Vuoden 2024 talousarviossa henkilöstökulut ovat noin 519 teur (2022 TA 495 teur). Näistä summista vähennetään Suonenjoen maksama osuus. Palkkojen nousua selittävät vuonna 2023 toteutuneet ja vuodelle 2024 ennustetut palkankorotukset sekä mm. sijainten ja palkattomien virkavapaiden vuosivaihtelu.

Talousarvio pitää sisällään henkilöstön arvioidut palkkakulut sivukuluineen mukaan lukien sijaiset, kausityöntekijät ja isokset.

5.2. Henkilöstön määrä ja rakenne

Henkilöstön määrän suunnittelussa noudatetaan seuraavia linjauksia: **1.** Vakinaisten palvelussuhteiden määrää ei lisätä. **2.** Avoimeksi tulevia virkoja ja työsuhteita tarkastellaan kriittisesti ennen niiden auki julistamista. Vakinaisiin virkoihin ja toimiin pyydetään täyttölupa kirkkoneuvostolta. **3.** Eläköitymisen ja muun vaihtuvuuden yhteydessä tutkitaan mahdollisuudet tehtävien (tekemisen) vähentämiseen, uudelleen muotoiluun ja jakamiseen, osaamisen kehittämiseen sekä työntekijöiden liikkuvuuden edistämiseen yli työalarajojen noudattaen yhteistoimintalakia.

Vuonna 2024 **kirkkoherran eläköityminen** vaikuttaa henkilöstöresursseihin. Muussa henkilöstön määrässä ja rakenteessa ei tapahdu merkittäviä muutoksia. Suunnittelukaudella toimintaympäristön nopea muutos ja talouden tiukentuminen edellyttävät kuitenkin entistä enemmän nykyisen henkilöstön tehtävänkuvien ja työn organisoimisen kehittämistä toiminnan tarpeista lähtien. Tähän on reagoitu tehostamalla yhteistyötä Suonenjoen seurakunnan kanssa esim. Jaana Lehtolahden lapsi- ja perhetyön resurssia jakamalla.

Vapaaehtoistyön koordinointiin tarvitaan resursseja, jotta toiminnan kehittäminen ja ylläpitäminen olisi mahdollista.

Lähetysseurain tehtäviä hoitaa tällä hetkellä seurakuntapastori Suvi Iso-Herttua, jatkossa etsitään myös muita ratkaisumalleja tehtävän hoitamiseksi.

Rippikoulutyöhön tarvitaan vakinaisen henkilöstön ohella määräaikaista työvoimaa rippikoulujen toteuttamiseksi (leiriavustajat, isokset). Talousarvioon 2024 on budjetoitu tarvittavat kausiresurssit. Rippikoulutyöhön osallistuvat kaikki Rautalammin seurakunnan työntekijät erillisen suunnitelman mukaisesti. Lisäksi luottamushenkilöitä ja muita vapaaehtoisia pyydetään mukaan tarvittaessa eri suunnitelman mukaisesti. Ryhmäkoot on ennakoitu ikäluokkien mukaan vuosille 2024-2026.

Varhaiskasvatuksessa toimintaympäristön muutos haastaa toiminnan kehittämiseen ja uudelleen organisoimiseen. Päiväkerhoryhmien vähentymisen vuoksi henkilöstöresursseja suunnataan entistä enemmän perheiden hyvinvoinnin tukemiseen sekä myös rippikoulutyön tarpeisiin. Lastenohjaajan tehtävänkuvaa ja toiminnan tavoitteita muokataan tarvittaessa siten, että ne mahdollistavat jatkossa työntekijän liikkumisen/siirtämisen sen mukaan, missä kerhoryhmät toteutuvat ja resursseja tarvitaan. Samalla varmistetaan työpanoksen sijoittuminen laajemmin kasvatuksen kenttään tai muuhun työhön tai yhteistoimintaan muiden toimijoiden kanssa.

Vuonna 2023 seurakunnassa työskenteli 11 henkilöä (30.9.2023), joista kokoaikaisessa vakituudessa palvelussuhteessa 8 henkilöä (7,3 henkilötyövuotta => seurakuntapastori Suvi Pirskanen 50% ja Jaana Lehtolahti 20% työajastaan Suonenjoen srk:ssa) sekä 3 tarvittaessa työhön kutsuttavaa osa-aikaisia tuntityöntekijää. Vakituista naisia oli 6 ja miehiä 4. Määräaikaisessa työsuhteessa työskenteli 1 henkilö. Henkilöstön määrässä ei ole tapahtunut muutoksia. Talousarviovuonna 2024 henkilöstön määrään voi vaikuttaa kirkkoherran eläköityminen ja yhteistyösopimukset muiden seurakuntien kanssa.

HENKILÖSTÖ TYÖALOITTAIN	2023
Seurakuntapapisto	3
Kirkkomuusikot	1
Diakoniatyöntekijät	1
Nuorisotyöntekijät	
Varhaiskasvatuksen työntekijät	1
Hallinto- ja toimistotyöntekijät	1
Hautausmaatyöntekijät	1
Kiinteistö- ja kirkonpalvelustyöntekijät	3
Muut työntekijät	
YHTEENSÄ	11

Henkilötyövuosina yhteensä 7,8 (osa-aikaisuus ja Suonenjoen osuus työajasta huomioiden).

5.3. Eläkepoistuma

Henkilöstösuunnitteluun vaikuttaa nykyisen henkilöstön ikääntyminen ja eläköityminen. Seurakunnan vakinaisen henkilöstön keski-ikä on 50 vuotta. Talousarviokaudella 2024 eläkkeelle on siirtymässä kirkkoherra Heikki Marjanen.

5.4. Henkilöstön ammatillisen osaamisen kehittäminen

Henkilöstön kehittäminen tapahtuu pääosin vuosittain laadittavan, talousarvioon sisältyvän koulutussuunnitelman mukaisena osaamisen kehittämisenä. Koulutussuunnitelma sisältää henkilöstön osaamisen kehittämisestä ammattiryhmittäin.

Perinteisen henkilöstökoulutuksen ohella käytössä olevia henkilöstön kehittämisen keinoja ovat perehdyttäminen, työnohjaus, työyhteisön kehittämishankkeet, kokemusperäisen tiedon jakaminen sekä oppilaitosten työharjoittelijoiden ohjaaminen.

Koulutukselliset tavoitteet perustuvat seuraavien vuosien toiminnan painopistealueisiin ja jokapäiväiseen perusosaamiseen liittyviin koulutustarpeisiin. Koulutusten hakemisessa ja myöntämisessä noudatetaan kirkkoneuvoston hyväksymiä yhtenäisiä periaatteita.

Henkilöstön ammatillisen osaamisen kehittämiseen on vuoden 2024 talousarviossa varattu henkilöstöhallinnon kustannuspaikalle yhteensä n. 500 eur/hlö, yht. 4800 eur. Koulutuskustannukset pitävät sisällään henkilöstön vuotuisen koulutussuunnitelman kulut, yhteisen sisäisen koulutuksen, pakollisen koulutuksen sekä myös työsuojeluhenkilöstön koulutukset. Lisäksi työalojen kustannuspaikalle on varattu määrärahoja matkakustannuksiin.

Kaikille yhteisiä osaamisen kehittämisaalueita ovat erityisesti viestintä-/some-osaaminen, oman työn ja osaamisen kehittämisosaaminen sekä työyhteisö- ja viestintäosaaminen.

Esimiestyön ja johtamisen kehittäminen on yksi keskeinen osa-alue. Esimiehiä ohjataan aktiivisesti kirkon omiin esimieskoulutuksiin.

5.5. Osaamisen kehittämisen painopisteet 2024-2026

Henkilöstön hyvinvointi ja työssä jaksaminen

Henkilöstön työhyvinvointi luo edellytyksiä perustehtävän toteutumiselle. Työhyvinvoinnin kehittämisen tulee olla kokonaisvaltaista ja systemaattista, jotta sillä on vaikuttavuutta. Keskeisenä työhyvinvoinnin mittarina sekä kehittämistavoitteiden asettamisen lähtökohtana toimii henkilöstön antama palaute. Lisäksi vuonna 2020 Pihlajalinnan tekemä työssäjaksamisen ja työhyvinvoinnin selvitys antaa suuntaa toiminnan kehittämiseksi. Työssäjaksamiseen kuuluu tärkeänä osana palautuminen, liikunta ja virkistys. Talousarvioon on varattu määräraha Epassin käytölle, sekä 1-2 tyhy -päivää.

5.6. Työterveyshuolto

Seurakunnan työterveyshuollon kumppaneita ovat Pihlajalinnalla Oy ja Pohjola-sairaala

Työterveyshuoltoyhteistyön keskeisenä tavoitteena on ennaltaehkäisevä terveydenhuolto, sairauspoissaolojen seuranta ja työhyvinvoinnin lisääminen. Erityisenä painopisteenä on työkykyongelmien varhaisessa havaitsemisessa ja puheeksi ottamisessa. Työterveyshuolto seuraa sairauspoissaoloja ja reagoi tarvittaessa omalta osaltaan pitkittyneisiin sairauspoissaoloihin.

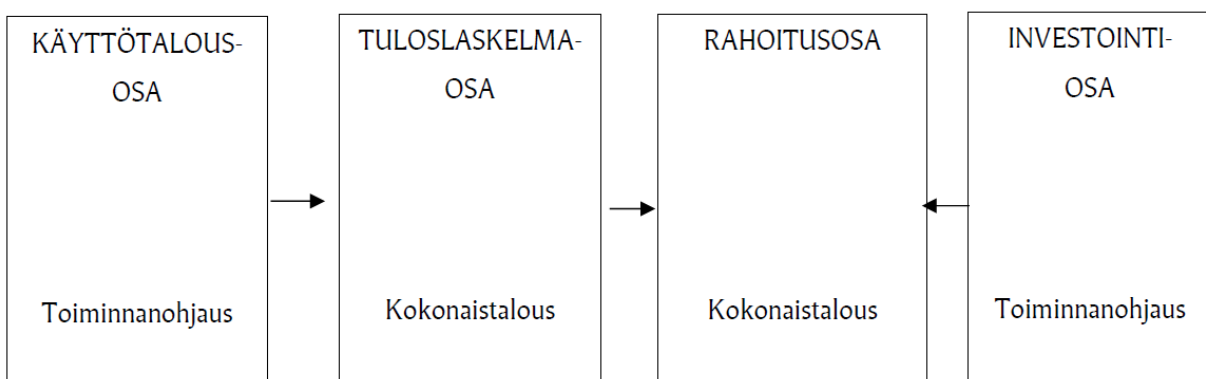
6. TALOUSARVION RAKENNE JA SITOVUUS

Kirkkojärjestyksen mukaan jokaista varainhoitovuotta varten seurakunnalle on viimeistään edellisen vuoden joulukuussa hyväksyttävä talousarvio. Kirkkoneuvosto vastaa talousarvion ja toiminta- ja taloussuunnitelman laadinnasta. Kirkkovaikuttuusto hyväksyy talousarvion sekä vähintään kolmea vuotta koskevan toiminta- ja taloussuunnitelman. Talousarviossa ja toiminta- ja taloussuunnitelmassa hyväksytään seurakunnan toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Talousarvio ja toiminta- ja taloussuunnitelma on laadittava siten, että edellytykset seurakunnan tehtävien hoitamiseen turvataan.

Tulojen ja menojen on oltava tasapainossa kolmen vuoden suunnittelukauden tai perustellusta syystä tätä pidemmän, kuitenkin enintään viiden vuoden ajanjakson aikana. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä on päätettävä toimenpiteistä, joilla taseen osoittama alijäämä katetaan ottaen huomioon myös talousarvion laatimisvuonna kertyväksi arvioitu yli- tai alijäämä. (KJ 6:2.3)

Talousarvio muodostuu käyttötalousosasta, tuloslaskelmaosasta, rahoitusosasta ja investointiosasta. Käyttötalous- ja investointiosat osoittavat, mihin seurakuntatalous kohdistaa käytettävissä olevat taloudelliset resurssinsa. Tuloslaskelma- ja rahoitusosat osoittavat, miten seurakuntatalouden taloudellinen tulos muodostuu ja miten seurakuntatalous toimintansa rahoittaa.

Käyttötalous muodostuu pääluokista, joita ovat hallinto, seurakunnallinen toiminta, hautaus toimi ja kiinteistötoimi. Pääluokat koostuvat tehtäväalueista, jotka puolestaan muodostuvat yhdestä tai useammasta tulosyksiköstä/kustannuspaikasta.

Kuva. Seurakuntatalouden talousarvion osat ja niiden liittyminen toisiinsa.

TALOUSARVION SITOVUUS

Talousarvion sitovuus merkitsee sitä, että määrärahaa ei saa käyttää muihin kuin kirkkovaltuuston hyväksymässä talousarviossa osoitettuihin tarkoituksiin eikä enempää kuin niihin on osoitettu (KJ 6:2).

Määräraha on kirkkovaltuuston talousarviossa tehtäväalueelle antama, euromäärältään ja käyttötarkoitukseltaan rajattu valtuutus varojen käyttämiseen. Tuloarvio on kirkkovaltuuston talousarviossa tehtäväalueelle asettama tulotavoite. Talousarvioon merkitään määrärahat ja tuloarviot pääsääntöisesti bruttoluvuin vähentämättä tuloja menoista tai menoja tuloista.

Kirkkovaltuusto hyväksyy talousarvion käyttötalousosassa tehtäväaluekohtaiset sitovat toiminnalliset tavoitteet ja muut toiminnan tavoitteet sekä tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot tasolla, jolla talousarvio on sitova kirkkovaltuustoon nähden.

Rautalammin seurakunnan talousarvion sitovuus

Rautalammin seurakunnan talousarvion sitova taso on tehtäväalueen ulkoinen kate (nettositovuus) ja kirkkoneuvostoon nähden tulosityksikön ulkoinen toimintakate (nettositovuus). Investointiosan varaus on hankekohtaisesti sitova, kun päätös investoinnista on tehty. Talousarvion sisäiset erät ja laskennalliset erät eivät ole sitovia eriä.

Maksuista sitovia valtuustoon nähden ovat 7.1. hautapaikkamaksut.

7. MAKSUT JA KORVAUKSET 2024

7.1 HAUTAPAIKKAMAKSUT

Kirkkoneuvosto esittää, että kirkkovaltuusto hyväksyy kirkkojärjestyksen ja hautatoimilain säännösten mukaisesti seuraavat hautasijamaksut:

Arkku/uurnahautasija kunnan jäsen	190,00
Arkkuhautasija vieraskuntalainen	460,00
Uurnahautasija aiemmassa arkkuhaudassa kunnan jäsen	150,00
Uurnahautasija aiemmassa arkkuhaudassa ja uurnalehdossa vieraskuntalainen	380,00

Tuhkansirottelualue: 50% hinnoista

Rintamatunnuksen omaaville hautapaikka on maksuton

Arkkuhautapaikan muuttaminen uurnahautapaikaksi on mahdollista ilman kirkkoneuvoston erillistä lupaa.

Hautasijan hallintaoikeus on voimassa 25 vuotta. Uudelleenhautaus tai uurnanlasku olemassa olevaan vanhaan hautapaikkaan: hautapaikka veloitetaan, kun edellisestä hautauksesta on kulunut 25 v.

7.2. HAUTAUSMAKSUT

Hautauspalvelumaksu:

Oman kunnan jäsen	340 eur arkkuhautaus /	170 eur uurnanlasku
Muun kunnan jäsen	480,00 eur arkkuhautaus /	240 eur uurnanlasku

Tuhkansirottelualue 50 % yllä mainituista uurnanlaskuhinnoista.

Hautakiven siirto haudankaivun yhteydessä:

Taulukivi	50,00 eur
Reunakivet	100,00 eur
Haudan peruskunnostus /kiven oikaisu	45,00 €/miestunti (minimiveloitus 1 h), konetyö 55 eur/h.

7.3 TALOUSARVIOAVUSTUKSET

Suomen Lähetysseura	5 000
Suomen Piipiliseura	2 000
Kylväjä	2 000
Kirkon Ulkomaanapu	1 500
Rautalammin Rautiaiset	1 200

7.4 MAKSUT JA PALKKIOT 2023

Isosen palkkio rippikoulu eur/pv	35,00
Isosen palkkio muut leirit eur/pv	25,00
Kerhonohjaaja eur/kerho	10,00
Rippikoulumaksu	
- oman seurakunnan jäsen	150,00
- toisen seurakunnan jäsen	300,00

7.5. Toimitilavuokrat 2023

Kappeli/oman srk:n jäsen		maksuton
Toisen seurakunnan jäsen/ei kirkon jäsen		400,00
Kappeli: pelkkä kylmiö tai siunaustila		200,00
Martinniemen mökki		20,00/pv

Seurakuntatalo:

Keittiö/tunti	alv 24 %	19,00
Kahvio/tunti	alv 24 %	19,00
Seurakuntasali	alv 24 %	124,00
Liinat euroa/kpl	alv 24 %	6,50
Hinnat sis. alv 24 %		

Kirkko

Avioliittoon vihkiminen kirkon vuokra /srk:n jäsen		maksuton
Avioliittoon vihkiminen, kirkon vuokra /ei srk:n jäsen		350 eur
Avioliittoon vihkiminen kirkon vuokra /ollut srk:n jäsen		200 eur
Kirkkokonsertti/ulkopuolinen järjestäjä		1500 eur
Kirkkokonsertti/yhteistyökumppani		350 eur
Kirkkokonsertti/yhteistilaisuus	150 eur + 10 % ohjelmatuloista	
Maksuton tilojen käyttö		veteraanit, kaste, muu käyttö tapauskohtaisesti

7.6. HAUDANHOITOMAKSUT 2023

Kesähoito 1 hp	125,00
seuraavat vierekkäiset hautapaikat	55,00

	1 hp	2 hp	3 hp
5 vuoden hoitosopimus eur	648,00	934,00	1219,00
10 vuoden hoitosopimus eur	1333,00	1922,00	2508,00

II KÄYTTÖTALOUSOSA

1 Yleishallinto

Tehtäväalueen tehtävä seurakunnassa

- kirkollisten vaalien toimittaminen lakia ja määräyksiä noudattaen

1001010100 KIRKOLLISET VAALIT

Kirkolliset vaalit	Edellinen TP 2022	Kuluvan vuoden TA 2023	TA 2024	TS2 2025	TS3 2026
Toimintatuotot (ulkoiset)					
Toimintakulut (ulkoiset)	3 216,86				3 440,00
Toimintakate 1 (ulkoinen)	3 216,86				3 440,00

1001010101 KIRKKOVALTUUSTO

Tehtäväalueen tehtävä seurakunnassa

Kirkkolain mukaan kirkkovaltuusto käyttää seurakunnan päätösvaltaa, jollei toisin ole säädetty tai määrätty.

Kirkkovaltuusto (14 jäsentä) kokoontuu noin 3-5 kertaa vuodessa. Valtuusto päättää hallintosäännön mukaisesti sille määrättyistä tehtävistä, esim:

- talous- ja toimintasuunnitelmasta
- rakentamisesta
- hautapaikkamaksuista
- kiinteän omaisuuden hankinnasta ja myynnistä
- yli 10 v vuokrasopimuksista
- vuosikertomuksesta ja tilinpäätöksestä
- virkojen perustamisesta ja lakkauttamisesta
- veroprosentin määrittämisestä
- kirkkoherran valinnasta
- kirkkoneuvoston jäsenten ja varapuheenjohtajan valinnasta
- suhteellisten vaalien vaalilautakunnan valinnasta
- rovastikuntaneuvostoon jäsenen ja varajäsenen valinnasta
- hallintosäännöstä ja ohjesäännöistä
- asettaa vaalilautakunnan
- tilintarkastajan/tilintarkastusyhteisön valinnasta

Tehtäväalueen konkreettiset toiminnalliset tavoitteet seurakunnassa vuonna 2024

- Ylläpitää omalta osaltaan hyvää hallintoa ja toimintakulttuuria.

Tehtäväalueen toiminnalliset painopisteet ja tavoitteet suunnittelukaudella 2024-2025

- Seurata ja reagoida seurakuntaelämän ja talouden tarpeisiin ja muutoksiin

Talousarvio 2024 ja taloussuunnitelma 2025-2026

Kirkkovaltuusto	Edellinen TP 2022	Kuluvan vuoden TA 2023	TA 2024	TS2 2025	TS3 2026
Toimintatuotot (ulkoiset)					
Toimintakulut (ulkoiset)	4 032,59	4 650,00	4 550,00	4 550,00	4 550,00
Toimintakate 1 (ulkoinen)	4 032,59	4 650,00	4 550,00	4 550,00	4 550,00

1001010102 KIRKKONEUVOSTO

Tehtäväalueen tehtävä seurakunnassa

Kirkkoneuvosto hoitaa kirkkolaisia ja hallintosäännössä määrätyt velvoitteet, joita ovat mm:

- johtaa yleisesti seurakunnan toimintaa, edistää sen hengellistä elämää ja muutoinkin toimia seurakunnan tehtävän toteuttamiseksi
- päättää kirkolliskokouksen määräämissä rajoissa kirkollisten kirjojen käyttöön ottamisesta
- johtaa seurakunnan hallintoa sekä seurakunnan talouden ja omaisuuden hoitoa
- huolehtia kirkkovaltuuston päätösten täytäntöönpanosta
- valvoa seurakunnan etua, edustaa seurakuntaa sekä tehdä sen puolesta sopimukset ja muut oikeustoimet

Tehtäväalueen konkreettiset tavoitteet vuonna 2024

- hoitaa hyvässä hengessä ja yhdessä keskustellen kirkkolaisia kirkkoneuvostolle määrätyt tehtävät

Tehtäväalueen toiminnalliset painopisteet ja tavoitteet suunnittelukaudella 2025-2026

Seurata seurakuntarakenteessa tapahtuvia muutoksia ja valmistautua niihin.

Talousarvio 2024 ja taloussuunnitelma 2025-2026

Kirkkoneuvosto	Edellinen TP 2022	Kuluvan vuoden TA 2023	TA 2024	TS2 2025	TS3 2026
Toimintatuotot (ulkoiset)					
Toimintakulut (ulkoiset)	2 168,49	4 600,00	3 900,00	3 900,00	3 900,00
Toimintakate 1 (ulkoinen)	2 168,49	4 600,00	3 900,00	3 900,00	3 900,00

1001050000 TALOUSHALLINTO

Tehtäväalueen tehtävä seurakunnassa

Vastata seurakunnan taloushallinnosta sekä huolehtia kiinteistöjen, hautausmaan ja irtaimiston hoidosta. Tehtäväalueelle on budjetoitu Kirkon palvelukeskuksen veloitukset ostopalveluista.

Tehtäväalueen konkreettiset toiminnalliset tavoitteet vuonna 2024

- pitää yllä kiinteistöstrategiaa ja talouden tasapainottamiseen tähtäviä toimia
- yhteistyö eri tahojen kanssa
- hallinnolliset tehtävät

Tehtäväalueen toiminnalliset painopisteet ja tavoitteet suunnittelukaudella 2025-2026

- talouden tehtävät, seuranta ja raportointi

Talousarvio 2024 ja taloussuunnitelma 2025-2026

Taloushallinto	Edellinen TP 2022	Kuluvan vuoden TA 2023	TA 2024	TS2 2025	TS3 2026
Toimintatuotot (ulkoiset)	-72,00	-2 100,00	-3 100,00	-3 100,00	-3 100,00
Toimintakulut (ulkoiset)	54 387,87	58 600,00	61 900,00	61 100,00	61 500,00
Toimintakate 1 (ulkoinen)	54 315,87	56 500,00	58 800,00	58 000,00	58 400,00

1001050100 HENKILÖSTÖHALLINTO

Tehtäväalueeseen kuuluvat:

- henkilöstön koulutus
- henkilöstön virkistystoiminta
- työterveyshuolto
- työpaikkaruokailu

Tehtäväalueen toiminnalliset tavoitteet 2024

- toteuttaa tehtäväalueeseen kuuluvat tehtävät henkilöstö- ja koulutussuunnitelman mukaisesti
- virkistyspäivän järjestäminen henkilöstölle ainakin kerran vuodessa
- E-passin hallinnointi
- työterveyshuollon ja työssäjaksamista tukevien toimien järjestäminen

Tehtäväalueen toiminnalliset painopisteet ja tavoitteet suunnittelukaudella 2025-2026

- Toiminnan edelleen kehittäminen

Talousarvio 2024 ja taloussuunnitelma 2025-2026

Henkilöstöhallinto	Edellinen TP 2022	Kuluvan vuoden TA 2023	TA 2024	TS2 2025	TS3 2026
Toimintatuotot (ulkoiset)	-2 970,95	-2 100,00	-2 500,00	-2 500,00	-2 500,00
Toimintakulut (ulkoiset)	18 611,87	21 750,00	24 750,00	24 750,00	24 750,00
Toimintakate 1 (ulkoinen)	15 640,92	19 650,00	22 250,00	22 250,00	22 250,00

1001050200 TILINTARKASTUS JA VALVONTA

Tehtäväalueen tehtävä seurakunnassa

- Tehtävänä on seurakunnan hallinnon ja talouden tarkastuksen toimittaminen. Valtuustokaudella 2024-2026 tilintarkastusyhteisö vaihtuu ja tarkastukseen käytettävä aika lisääntyy kirkkohallituksen yleisen ohjeistuksen mukaisesti. Uutena tilintarkastusyhteisönä toimii Itä-Suomen tilintarkastus Oy.

Tehtäväalueen konkreettiset toiminnalliset tavoitteet vuonna 2024

- tilintarkastuksessa noudatetaan soveltuvin osin kirkkolakia ja –järjestystä, kirjanpitolakia ja –asetusta, taloussäännön ja kirkkoneuvoston ohjesäännön määräyksiä sekä tilintarkastuslakia
- tilintarkastus järjestetään seurakunnan toimivasta johdosta ja muista tilivelvollisista riippumattomaksi
- tilintarkastuksen neuvoa-antavan roolin korostaminen, esimerkkinä mahdolliset avustukset ja tuet

Tehtäväalueen toiminnalliset painopisteet ja tavoitteet suunnittelukaudella 2025-2026

- hyvän yhteistyön jatkuminen ja kehittäminen

Talousarvio 2024 taloussuunnitelma 2025-2026

Tilintarkastus	Edellinen TP 2022	Kuluvan vuoden TA 2023	TA 2024	TS2 2025	TS3 2026
Toimintatuotot (ulkoiset)					
Toimintakulut (ulkoiset)	1 596,77	2 300,00	5 600,00	5 600,00	5 600,00
Toimintakate 1 (ulkoinen)	1 596,77	2 300,00	5 600,00	5 600,00	5 600,00

1001070000,1001080000,1006010000 KIRKKOHERRANVIRASTO JA MUU YLEISHALLINTO

Tehtäväalueen tehtävä seurakunnassa

Hoitaa seurakunnan asiakaspalvelua, varauksia, tiedottamista ja mm. hautustoimen tallennuksia ja hautakortistoa.

Yhteistyö Kuopion aluekeskusrekisterin kanssa

Tehtäväalueen konkreettiset toiminnalliset tavoitteet vuonna 2024

- asiakkaiden ystävällinen ja kiireetön kohtaaminen ja hyvän palvelutason säilyttäminen
- arkistonhoito
- joustava yhteistyö eri työalojen ja yhteistyökumppaneiden kanssa
- Selvitys sähköisen hautakortiston mahdollisesta hankinnasta tiedonsiirtoineen

Tehtäväalueen toiminnalliset painopisteet ja tavoitteet suunnittelukaudella 2025-2026

- toiminnan sopeuttaminen mahdollisiin tila- ym. muutoksiin

Talousarvio 2024 ja taloussuunnitelma 2025 – 2026

Kirkonkirjojen pito	Edellinen TP 2022	Kuluvan vuoden TA 2023	TA 2024	TS2 2025	TS3 2026
Toimintatuotot (ulkoiset)					
Toimintakulut (ulkoiset)	3 962,64	4 930,00	4 500,00	4 500,00	4 500,00
Toimintakate 1 (ulkoinen)	3 962,64	4 930,00	4 500,00	4 500,00	4 500,00

Kirkkoherranvirasto	Edellinen TP 2022	Kuluvan vuoden TA 2023	TA 2024	TS2 2025	TS3 2026
Toimintatuotot (ulkoiset)					
Toimintakulut (ulkoiset)	22 072,83	26 720,00	29 800,00	29 800,00	29 800,00
Toimintakate 1 (ulkoinen)	22 072,83	26 720,00	29 800,00	29 800,00	29 800,00

7.2. SEURAKUNNALLINEN TOIMINTA

1002050000 YLEINEN SEURAKUNTATYÖ

KL 3:1 mukaan seurakunta huolehtii jumalanpalvelusten pitämisestä, kasteen ja ehtoollisen sekä muiden kirkollisten toimitusten toimittamisesta, kristillisestä kasvatuksesta ja opetuksesta, sielunhoidosta, diakoniasta ja lähetystyöstä sekä muista kristilliseen sanomaan perustuvista julistus- ja palvelutehtävistä.

Tehtäväalueen tehtävä seurakunnassa

Muut seurakuntatilaisuudet (yleinen seurakuntatyö) **vastaa KJ 2:3, 3:3, 6, 7, 9, 12, 13, 22, 23** edellyttämistä jumalanpalveluksista, kirkollisista toimituksista, julistus-, opetus-, kasvatust- ja sielunhoitotyöstä sekä muista (vaihtelevista) palvelutehtävistä. Toiminta on luonteeltaan toisaalta kokoavaa, toisaalta etsivää ja tavoittavaa. Työtä tehdään yhteistyössä muiden tehtäväalueiden ja vapaaehtoisten sekä kunnan ja järjestöjen kanssa sekä kehitetään yhteistyötä Suonenjoen seurakunnan kanssa yhteistyösopimuksen hengessä ja puitteissa.

Tehtäväalueen konkreettiset toiminnalliset tavoitteet vuonna 2024

Välttämättömän ja vakiintuneen toiminnan lisäksi asetetaan seuraavat tavoitteet:

- järjestetään perhekirkkoja, Kukkaiskirkko, luontokirkko ja -hartauksia, kyläkirkkoja, lasten-, perheiden- ja nuortenkirkkoja, erityismessuja (esim. Kansanlaulumessu, Karjalaisen kansan messu, Tuomasmessu...), kehitetään edelleen vapaaehtoisten osuutta jumalanpalvelusten toteutuksissa
- kehitetään vapaaehtoistoimintaa hyväksytyin kehittämissuunnitelman pohjalta
- etsitään yhteistyömahdollisuuksia ja tehdään yhteistyötä lähiseurakuntien (erityisesti Suonenjoki) sekä paikkakunnalla toimivien yhteisöjen ja yhdistysten kanssa
- järjestetään luottamushenkilöille, vapaaehtoisille, henkilöstölle ja yhteistyötahoille yhteisiä tilaisuuksia ja koulutusta
- osallistutaan rovastikunnalliseen ystävyysseurakuntatyöhön
- pyritään vakioimaan vuosittain toistuvien jumalanpalvelusten ajankohdat sekä lisäämään kyläkirkkojen määrää
- koordinoidaan vanhuspalveluyksiköiden ja muiden hoitolaitosten kanssa tapahtuvaa yhteistyötä ja järjestetään säännöllistä hartaushetkiä ja ehtoollistilaisuuksia
- jatketaan iltakirkkojen järjestämistä kerran kuukaudessa, kuukauden ensimmäisenä sunnuntaina yhdessä seurakuntalaisista muodostettujen suunnittelu- ja toteutusryhmien kanssa
- jatketaan Tiekirkkotoimintaa kesän 2023 hyvien kokemusten innoittamana
- pyritään kaikessa toiminnassa olemaan läsnä siellä missä seurakuntalaisetkin ovat. Tämä toteutuu parhaiten osallistumalla ja läsnä olemalla Rautalammillla järjestettäviin kulttuuri-, liikunta-, yleisö- yms. kokoaviin, koko kuntaa ja kuntalaisia koskettaviin - tapahtumiin ja -tilaisuuksiin
- tuotetaan srk:n FaceBook ja YouTube –sivuille streemattuja ja live-lähetyksiä jumalanpalveluksista, sekä iltahartaus, raamat- tuopetus- ja vastaavaa hengellistä sisältöä
- järjestetään kirkkopyhiä ja vastaavia sekä rukousiltoja eri kirkon lähetysjärjestöjen, herätysliikkeiden ja muiden kirkon toimijoiden kanssa
- osallistutaan ekumeeniseen rukousviikkoon yhdessä paikallisten toimijoiden (Helluntai-srk, ortodoksi-srk, Vapaakirkko) kanssa
- etsitään yhteistyömahdollisuuksia ja tehdään yhteistyötä lähiseurakuntien (etenkin Suonenjoki) sekä paikkakunnalla toimivien yhteisöjen ja yhdistysten kanssa
- lisätään evankelointityötä läpäisyperiaatteella osana seurakunnan toimintaa
- lisätään ikäihmisten parissa tehtävää työtä
- kehitetään ja parannetaan tiedotusta ja viestintää

Isot pojat

Jo vakiintunutta käytäntöä jatketaan, pääosin vapaaehtoisvoimin, Pilkepiirissä, Isojen Poikien sauna- ja takkailloissa sekä kuntopiirissä. Kirkkoherra osallistuu mahdollisuuksiensa mukaan.

Päihdekuntoutustoiminta

Toteutetaan erillisen suunnitelman mukaisesti Diakoniatyön voimin (Diakoniatyö).

Raamattupiiri

Raamattupiiri kokoontuu joka toinen viikko Hermanninrannassa

Naistoimikunta

Seurakunnan naistoimikunnan tavoite on huomioida seurakunnan kaiken ikäiset naiset ja kutsua heitä seurakuntayhteyteen järjestämällä toimintaa naistoimikunnan ideoiden pohjalta. Naistoimikunta toimii nelivuotiskausittain ja jäseniä on yhteensä viisi. Lisäksi naistoimikunnassa toimii seurakunnan työntekijöiden edustaja, jonka tehtävänä on toimia kokousten sihteerinä ja suunniteltujen tilaisuuksien järjestäjänä.

Toimintamuodot:

- *Naistoimikunnan kokous vähintään kaksi kertaa vuodessa.
- *Erilaisia tilaisuuksia ympäri vuoden (esim. saunaillat, tupaillat, hyvinvointitilaisuudet)
- *Yhteistyö seurakunnan muiden työalojen kanssa eri tapahtumien ja tilaisuuksien järjestämisessä.

Suunniteltuja tapahtumia/tilaisuuksia vuodelle 2024:

- Kevättalvi: Naisten ilta haastatteluteemalla.
- Kevät/alkukesä: Naisten saunailta.
- Loppukesä/alkusyksy: Naisten ilta/tapahtuma.
- Adventtiaika: Naisten ilta jouluteemalla.

Talousarvio 2024 ja taloussuunnitelma 2025-2026

Yleinen seurakuntatyö	Edellinen TP 2022	Kuluvan vuoden TA 2023	TA 2024	TS2 2025	TS3 2026
Toimintatuotot (ulkoiset)	-48 803,72	-31 100,00	-32 100,00	-32 100,00	-32 100,00
Toimintakulut (ulkoiset)	172 454,12	169 410,00	196 350,00	199 450,00	201 750,00
Toimintakate 1 (ulkoinen)	123 650,40	138 310,00	164 250,00	167 350,00	169 650,00

Muutoksissa huomioitu seurakuntapastori Suvi Pirskasen Suomenjoen osuuden palaaminen tasolle 50% ja suntioiden palkkakustannukset on siirretty kirkon kustannuspaikalta yleiseen seurakuntatyöhön.

100210000 TIEDOTUS JA VIESTINTÄ

Tehtäväalueen tehtävä seurakunnassa

Tehtäväalue vastaa seurakunnan sisäisestä ja ulkoisesta tiedotuksesta ja viestinnästä. Tiedotus- ja viestintäkanavina ovat paikallislehdet, ilmoitustaulut, kuulutukset kirkossa, tiedonannot kokouksissa, internet, sosiaalinen media sekä sähkö- ja kirjeposti.

Tehtäväalueen konkreettiset toiminnalliset tavoitteet vuonna 2024

Välttämättömän ja vakiintuneen tiedotuksen ja viestinnän lisäksi:

- kehitetään edelleen seurakunnan www-sivujen sisältöä uudella alustalla (Lukkari)
- laajennetaan SoMe –vaikuttamista hyödyntämällä seurakunnan Instagram –tiliä
- käytetään tehokkaasti sosiaalisen median eri kanavia, Rautalampi-lehteä ja Paikallislehti Sisä-Savoia seurakunnan tiedotukseen

Tehtäväalueen toiminnalliset painopisteet ja tavoitteet suunnittelukaudella 2025-2026

- Jatketaan kehittämistä uusilla alustoilla ja some-kanavilla

Talousarvio 2024 ja taloussuunnitelma 2025-2026

Tiedotus ja viestintä	Edellinen TP 2022	Kuluvan vuoden TA 2023	TA 2024	TS2 2025	TS3 2026
Toimintatuotot (ulkoiset)					
Toimintakulut (ulkoiset)	11 003,96	11 300,00	13 000,00	13 000,00	13 000,00
Toimintakate 1 (ulkoinen)	11 003,96	11 300,00	13 000,00	13 000,00	13 000,00

1002200000 MUSIIKKI

Tehtäväalueen tehtävä seurakunnassa

Tehtäväalue vastaa jumalanpalvelusten, kirkollisten toimitusten ja muiden seurakunnan tilaisuuksien musiikista, musiikkiryhmien kokoamisesta, varustamisesta ja johtamisesta, seurakunnan musiikkikasvatuksesta sekä konserttien järjestämisestä. Seurakunnassa musiikki on evankeliumin julistusta, jossa sävel kantaa sanaa. Toimitaan yhteistyössä seurakunnan muiden tehtäväalueiden, alan oppilaitosten, musiikinharrastajien ja alan ammattilaisten sekä naapuriseurakuntien kanssa. Kanttorin virasta on säädetty KJ 8 luku, §27

Tehtäväalueen konkreettiset toiminnalliset tavoitteet vuonna 2024

Jumalanpalveluselämän tehtävien ja vakiintuneen toiminnan lisäksi asetetaan seuraavat tavoitteet:

1. Seurakunnan nettisivuilla olevan häämusiikkiesittelyvideoiden äänitys ja editointi paikallisesti toteutetuiksi.
2. Yhdessä Sibelius-Akatemian Kuopion koulutusyksikön kanssa järjestettävä urkukonserttisarja Sisä-Savon kolmen seurakunnan (Suonenjoki, Niinivesi ja Rautalampi) neljässä kirkossa. Sarja toteutuu pääsääntöisesti keväällä -24 (ensimmäinen konsertti oli 4.11.2023 Suonenjoen kirkossa). (Sarjan ideoijana on suonenjokelainen Rautalammin kirkkokuorossa laulava Marja-Leena Markkanen).
3. Kuorotoimintaa yhdessä rovastikunnan kuorojen kanssa. Miia Ratilaisen Getsemanen puutarhassa –teoksen opettelua myöhempää toteuttamista varten. Yhteistyötä myös Rautalammin muiden kuorojen kanssa.

Toimintamuodot:

- Jumalanpalveluselämän musiikin suunnittelu yhdessä sen muiden toteuttajien kanssa ja siitä vastaaminen. Jumalanpalveluselämä sisältää päiväjumalanpalvelukset, erikoismessut kuten esim. mahdolliset Tuomas-messut ja muut erityismusiikkimessut, lastenkirkot, hoitokotien ehtoollishartaudet, kehitysvammaisten hartaudet, rippikoulun erityismessut ja kaikki muut hartaustilaisuudet.
- Toimitusten musiikista vastaaminen. Toimituksia ovat hautajaiset, häät ja kastetilaisuudet. Toimitusten musiikki suunnitellaan yhdessä omaisten (hautajaiset) ja seurakuntalaisten (häät, kasteet) kanssa ja toteutuksesta vastaa kanttori yhdessä muiden esiintyjien kanssa.
- Kuorotoiminta (Kirkkokuoro, Kipinät-lauluryhmä) vko 3-21, vko 36-50. Kirkkokuoro ja Kipinät -lauluryhmä pyrkivät avustamaan jumalanpalveluksissa ja messuissa noin kerran kuukaudessa harjoituskauden aikana. Tämän lisäksi molemmat kuorot vierailevat hoitokodeissa vuoden aikana noin kaksi kertaa. Kirkkokuoro tekee yhteistyötä Suonenjoen ja rovastikunnan kuorojen kanssa ja osallistuu yhteisiin musiikkiproduktioihin mahdollisuuksien mukaan. Kuoroille ja musiikkiryhmille varataan budjettiin mahdollisuus käydä yhdessä konserttimatkalla vuoden 2024 aikana.
- Käsikelloryhmä, vko 3-21, vko 36-50. Käsikelloryhmän kanssa pyritään vuonna 2024 toteuttamaan muutama produktio, joihin koulutetaan soittajat erikseen; soittajia kutsutaan sekä lapsista ja nuorista että aikuisista. Tavoitteellisen toiminnan saavuttamiseksi on hyvä kutsua ryhmään soittajia, joilla on jonkin verran muutakin musiikkiharrastusta, jotta ryhmäsoittaminen on helpompaa.
- Musiikilliset vakiintuneet ryhmätoiminnot (Sukka ja Sävel ja Virsikahvila) vko 3-21, vko 36-50. Sukka ja Sävel kokoontuu joka toinen perjantai klo 10-12 srk-kodin takkahuoneessa kanttorin ja lähetystyöstä vastaavan papin Suvi Pirskasen johdolla. Virsikahvila jatkaa toimintaansa kanttorin johdolla joka toinen perjantai klo 10-11 srk-talon kahviossa. Virsikahvilatoimintaa kehitetään tavoittamaan paremmin Rautalammin keskusta-alueen ulkopuolella asuvat seurakuntalaiset. Tämä voi tarkoittaa Sukka Sävelen ja Virsikahvilan osittaista yhdistämistä, jotta vapautuu aikaa toiminnan laajentamiseksi eri puolille pitäjää sekä kotikäyntien järjestämiseen.
- Konserttitoiminta. Konserttitoimintaa koordinoidaan jatkossa yhdessä kunnan ja Sisä-Savon kansalaisopiston kanssa kaksi kertaa vuodessa. Yhteistyössä kunnan ja diakoniatyön kanssa järjestetään keväällä konsertti, johon kutsutaan vuoden aikana pyöreitä syntymäpäiviään viettäviä seurakuntalaisia. Runon ja Laulun Rautalampi –tapahtuman konsertti, joulukonsertti sekä yksi muu konsertti kevät- tai syyskaudella sekä yksi suurempi konsertti heinäkuussa. Vuonna 2023-2024 järjestetään Sisä-Savon seurakunnissa yhteinen urkukonserttisarja. Sarjaa on valmisteltu yhdessä Sibelius-Akatemian Kuopion koulutusyksikön kanssa.

- Kauneimmat joululaulut järjestetään yhdessä lähetystyön kanssa Kerkonkoskella, kirkolla, Nesteen huoltoasemalla ja sekä Hankamäen majalla tai muualla vastaavassa paikassa.
- Hoitokotivierailut. Kanttori musiikkiryhmien kanssa pyrkii vierailemaan kaikissa Rautalammin hoitokodeissa ainakin kaksi kertaa vuodessa. Pyritään kehittämään musiikkitoimintaa Hermanninrannan asukkaille.
- Kouluyhteistyö. Kanttori vierailee koululla aina pyydettyä ja mahdollisuuksien mukaan auttaen koulutyötä omilla taidoillaan. Koulun kuoroa pyydetään avustamaan seurakuntatilaisuuksissa silloin, kun se heille on mahdollista.

Talousarvio 2024 ja taloussuunnitelma 2025-2026

Musiikki	Edellinen TP 2022	Kuluvan vuoden TA 2023	TA 2024	TS2 2025	TS3 2026
Toimintatuotot (ulkoiset)	-6 212,94	-700,00	-700,00	-700,00	-700,00
Toimintakulut (ulkoiset)	78 148,96	76 070,00	84 470,00	83 070,00	83 070,00
Toimintakate 1 (ulkoinen)	71 936,02	75 370,00	83 770,00	82 370,00	82 370,00

1002310000 LAPSI- JA PERHETYÖ

1002310000 LAPSI- JA PERHETYÖ

Tehtäväalueen tehtävä seurakunnassa

Tehtäväalue vastaa KJ 3:1 mukaisesti alle kouluikäisten lasten kristillisestä kasvatustyöstä ja vanhemmuuden tukemisesta kasteen velvoituksen perusteella. Toimitaan yhteistyössä vanhempien ja huoltajien, kummien sekä päivähoidon ja muiden varhaiskasvatustyön toimijoiden kanssa kasvatuskumppanuusmallia toteuttaen. Toimintamuotoina ovat pikkulapsityö, päiväkerhot, perhekerhot, perhekirkot ja kirkkohetket, vierailut kodeissa ja kasvatusalan toimintayksiköissä sekä retket, leirit ja muut tapahtumat kuten konsertit ja teatteriesitykset.

Tehtäväalueen konkreettiset toiminnalliset tavoitteet vuonna 2024

Välttämättömän ja vakiintuneen toiminnan lisäksi asetetaan seuraavat tavoitteet:

Vanhemmuuden ja kummiuden tukeminen kaikissa pikkulapsiperheiden elämänvaiheissa yhteistyössä kunnan perhetyön ja varhaiskasvatuksen kanssa.

Kristillisen maailmankuvan ja kristillisten perinteiden vahvistaminen lapsiperheissä.

Yhteistyön monipuolistaminen Suonenjoen seurakunnan perhetyön kanssa.

Toimintamuodot:

Perhekerho keskiviikkoisin klo 10-12 ajalla 10.1.-22.5. ja 4.9.-11.12. 2024

4-7 –vuotiaiden iltapäiväkerho tiistaisin ajalla 16.1.-7.5. ja 17.9.-3.12.2024

Rotinakassivierailut lapsen syntymän jälkeen yhteistyössä lastenneuvolan ja kunnan perhetyön kanssa.

Syntymäpäiväaionittelutervehdykset 1-4 vuotiaille seurakunnan jäsenille.

Iltaperhekerhot/perheillat kerran kuukaudessa alk. tammikuu 2024.

Pyhäkoulu vapaaehtoisten pyhäkoulunopettajien pitämänä kirkonkylän alueella seurakuntatalolla kerran kuukaudessa alk. tammikuu 2024.

Vierailut esikouluilla ja päivähoitopaikoissa kerran kuukaudessa kunnan varhaiskasvatuksen kanssa yhdessä sovituin ajoin ja aihein.

Yhteydenpito kunnan lapsiperheisiin ja kotikäynnit perheissä tarvittaessa.

Lasten eroryhmä syksyn 2024 aikana kunnan perhetyön kanssa.

Kirkkovuoteen teemaltaan sopivat lasten kirkkohetket maaliskuussa, toukokuussa, syyskuussa ja joulukuussa. Näihin kutsutaan osallistumaan kunnan varhaiskasvatus.

Perhekirkot jumalanpalvelussuunnitelman mukaan.

Seurakunta kutsuu kaikkien 2023 kastettujen perheet kirkkoon kasteen sunnuntaina 7.1.2024.

Perheretket johonkin lähellä sijaitsevaan kohteeseen 2-3 kertaa vuoden aikana.

3 -vuotissynttärät elokuussa.

Kouluun lähtevien siunaaminen toukokuussa.

Lasten kesäleiripäivät yhteistyössä kunnan kanssa.

Alakoululaisten kesäleirit Törmälässä kesäkuussa.

Perheleiriviikonloppu Törmälässä lokakuussa.

Osallistuminen Lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseen LAPE-LANU –työryhmässä.

Osallistuminen Suonenjoen seurakunnan lapsi- ja perhetyön toteuttamiseen (päiväkerhot ja perhetapahtumat) 20 % työajalla.

Talousarvio 2024 ja taloussuunnitelma 2025-2026

Lapsi- ja perhetyö	Edellinen TP 2022	Kuluvan vuoden TA 2023	TA 2024	TS2 2025	TS3 2026
Toimintatuotot (ulkoiset)	-14 287,12	-8 200,00	-11 700,00	-11 700,00	-11 700,00
Toimintakulut (ulkoiset)	55 952,34	58 700,00	60 080,00	60 380,00	60 980,00
Toimintakate 1 (ulkoinen)	41 665,22	50 500,00	48 380,00	48 680,00	49 280,00

1002350000 RIPPIKOULU

Tehtäväalueen tehtävä seurakunnassa

Rippikoulutyö on KJ 3:17, 18 ja 19 mukaan järjestettävää toimintaa, jonka tavoitteena on vahvistaa nuoren uskoa kolmiyhteiseen Jumalaan ja varustaa heitä elämään kristittyinä. Rippikoulua toteutetaan erillisen suunnitelman mukaan. (liite)

Vuoden 2024 rippikoulu toteutetaan ajalla 3.12.2023-16.6.2024.

Rippikoulusta järjestetään info Matti Lohen koululla syys-lokakuussa. Infoon, kuten myös rippikouluun, voivat osallistua kaikki ikäluokan nuoret katsomuksesta riippumatta huoltajan luvalla

Jumalanpalvelus- ja ehtoollisopetusta järjestetään 15. ja 17.3.2024. Opetusviikonloppu, johon kuuluu seurakunnan tiloihin tutustuttava ripariralli, diakoniaan keskittyvä palvelupäivä sekä iltamessu ja musiikkiopetus, järjestetään 6.-7.4.2024. Leirijakso alkaa su 9.6. messulla ja opetuksella srk-talolla ja jatkuu leirijaksolla Törmälässä 10.-15.6., mahdollinen päivärippikoulu touko-kesäkuussa. Molempien ryhmien (leiri- ja päiväripari) konfirmaatio on 16.6.2024. Yhteisiä kokoontumisia on yhteensä 9, lisäksi on itsenäisesti suoritettavia kirkko- yms. käyntejä. Vanhempainilta järjestetään 7.5.2024

Isot ovat mukana rippikoulutoiminnassa alusta alkaen. Leirille tarvitaan isosia ja leiriavustajia jotka vastaavat myös yövalvonnasta sekä kokenut täysi-ikäinen isonen leiriohjaajaksi, joka voi ohjata nuoria henkilökohtaisesti sekä tukea isosia tehtävässään.

Rippikoulutyössä sovelletaan kirkon rippikoulusuunnitelmaa ”SUURI IHME- rippikoulusuunnitelma 2017”. Nuoria otetaan mukaan sekä rippikoulun että konfirmaation suunnitteluun ja toteutukseen. Uuden rippikoulusuunnitelman mukaan rippikoulussa tulisi huomioida koko perhe. Rautalammin seurakunnassa jatkamme kotikäyntejä jokaisen rippikoululaisen kotiin, jolloin koko perhe tulee kohdatuksi ja erilaiset tarpeet paremmin huomioiduksi.

Rippikoulusta vastaa nuorisopastori. Rippikoulu on kuitenkin koko seurakunnan yhteinen asia ja sen toteutukseen on tarpeen osallistua muitakin työntekijöitä sekä vapaaehtoisia. Rippikoulutiimiin kuuluu vuonna 2024 nuorisopastorin lisäksi diakoni ja kirkkoherra.

Toiminnalliset tavoitteet 2024:

1. Riparirallin kehittäminen toiminnallisemmaksi
2. Musiikkiopetuksen lisääminen: opetusviikonloppuun sekä leirille kanttorin pitämää musiikkiopetusta
3. Palautteesta noussut tarve lisätä leirillä keskusteluaikaa nuorten ”tulevaisuus/arvo”-keskusteluun. Tästä johtuen rippileirin ohjelmaa muokataan siten, että lähetystyön opetus siirretään opetusviikonloppuun.

Talousarvio 2024 ja taloussuunnitelma 2025-2026

Rippikoulu	Edellinen TP 2022	Kuluvan vuoden TA 2023	TA 2024	TS2 2025	TS3 2026
Toimintatuotot (ulkoiset)	-2 611,64	-3 750,00	-3 750,00	-2 000,00	-3 750,00
Toimintakulut (ulkoiset)	35 968,62	36 000,00	39 215,00	32 715,00	40 415,00
Toimintakate 1 (ulkoinen)	33 356,98	32 250,00	35 465,00	30 715,00	36 665,00

Rippikoulun ennusteisiin vaikuttaa ikäryhmän erilainen koko vuosittain.

1002360000 VARHAISNUORISO/NUORISOTYÖ

Tehtävä seurakunnassa

VARHAISNUORISO- JA NUORISOTYÖ 1002360000

Tehtävä seurakunnassa

Tehtäväalue vastaa KJ 3:17 ja 18 mukaisesti alakouluikäisten, nuorten sekä nuorten aikuisten kristillisestä kasvatuksesta sekä erityisnuorisotyöstä. **Tehtäväalue pitää sisällään varhaisnuoriso- ja nuorisotyön sekä koulu- ja kuntayhteistyön.**

Rautalammin seurakunnan varhaisnuoriso- ja nuorisotyöstä vastaavana toimii nuorisopastori. Kasvatustyön tiimiin kuuluu lisäksi nuorisotyönohjaaja/lapsi- ja perhetyöntekijä.

Toiminnalliset tavoitteet vuonna 2024

Perustetaan vuoden 2024 aikana seurakuntaan nuorten vaikuttajaryhmä.

Kehitetään isokoulutuksen käyneiden isosten toimintaa ja otetaan käyttöön ”isospassi”, johon merkitään suoritettu isostoiminta. Vanhat isokset saavat lukioaikana suoritettuna isostoiminnan mukaisesti opintopisteitä Rautalammin lukiossa.

Srk-talon remontti 3/2024 alkaen: väistötilat Nuokulle, kunta luvannut Nuokun tiloja srk:n käyttöön

Kehitetään varhaisnuorten ja perheiden toimintaa järjestämällä perheilloja sekä erilaisia retkiä yhteistyössä eri järjestöjen kanssa. (esim. Sisä-Savon Luonnonystävät, Rautalammin Rautiaiset, Sisä-Savon Ursa).

Jatkuvana tavoitteena:

Varhaisnuoriso- ja nuorisotyön tavoitteena on luoda kokemus seurakunnasta turvallisena kasvupaikkana jossa voi olla oma itsensä ja kokea olevansa hyvä juuri sellaisena kuin on. Pyrimme välittämään kokemuksen rakastavasta Jumalasta, johon voi turvata kaikkina elämän hetkinä.

Tavoitteena on madaltaa kynnyksiä seurakuntaan ja tulla tutuksi olemalla läsnä nuorten elämässä esim. nuorisotila- ja koulu-päivystysten muodossa.

Vakiintunutta toimintaa kehitetään jatkuvasti vastaamaan lasten ja nuorten tarpeisiin sekä vahvistamaan kokemusta seurakunnasta luonnollisena osana arkea ja todellisesti läsnäolevasta ja välittävästä Jumalasta.

Kouluyhteistyötä kehitetään jatkuvasti koulujen tarpeiden ja toiveiden mukaan.

Toimintamuodot

Kasvatustyön tiimin jäsenet (nuorisopastori ja nuorisotyönohjaaja/lapsi- ja perhetyöntekijä) vastaavat kaikista kasvatuksen alan jumalanpalveluksista ja tapahtumista, joita ovat:

-lasten kirkkohetket pääsiäisen aikaan, keväällä, syksyllä ja joulukuussa;

-perhejumalanpalvelukset n. 3 kertaa vuoden aikana;

-koululaiskirkkot keväällä ja jouluna, Kerkonjoen koululle omat ja mahdollisesti lukiolaisille oma yökirkko jouluna; kouluun lähtevien siunaus toukokuussa.

Isokoulutusta pidetään erillisen suunnitelman mukaan joka toinen viikko kevät- ja syyskaudella. (liite) Lisäksi pidetään isokoulutusleirit keväällä ja syksyllä, syksyn leiri yhdessä Suonenjoen seurakunnan kanssa. Isosten tehtävään siunaaminen on jumalanpalveluksessa toukokuussa.

Jo isokoulutuksen käyneille nuorille järjestetään isoisojen iltoja, joita pidetään n. kerran kuukaudessa kevät- ja syyskaudella sekä kesällä ns. palauteillat kesän leireillä olleille isosille.

Nuortenillat kerran kuukaudessa srk-talolla kevätkaudella. Syyskaudella nuorisotyötä tehdään yhteistyössä kunnan kanssa Nuokulla.

Kymppisynttärät järjestetään loka-marraskuussa.

Varhaisnuorten leirejä toteutetaan yhteistyössä kunnan nuorisotoimen kanssa koulujen loma-aikoina. Hiihto- ja syyslomalla mini-leirit ja kesällä vkolla 25 lastenleirit Törmälässä. Hiihto- ja syyslomien leireistä vastaa nuorisopastori, lasten kesäleireistä nuorisotyönohjaaja/lapsi- ja perhetyöntekijä.

Erilaisia retkiä varhaisnuorille ja perheille pyritään järjestämään kevät- ja syyskaudella.

Kunnan nuorisotoimen kanssa järjestetään tapahtumia ja retkiä koulujen loma-aikoina, joihin seurakunnan nuorisopastori osallistuu. Nuorisopastori päivystää kunnan nuorisotiloilla n. kerran kuukaudessa. Koulupäivystystä toteutetaan yhdessä Matti Lohen koululla joka viikko torstaisin ruokavälitunnilla ja lukiolla maanantaisin kevät- ja syyslukukaudella.

Kunnan nuorisotoimen kanssa toteutetaan syksyllä lukion 1. luokkalaisten ja Matti Lohen koulun 7. luokkalaisten ryhmäytystä. Lisäksi pidetään yläkoululaisille ja lukiolaisille oppitunteja ja tilaisuuksia seksuaalikasvatusviikolla (vko 17) ehkäisevän päihdetyön viikolla (vko 45) sekä mielenterveysviikolla (vko 47).

Seurakunnan edustaja (nuorisopastori) on mukana Nuorten monialaisessa ohjaus- ja palveluverkoston työryhmässä (NOP), joka on osa valtakunnallista LAPE-hanketta. Työryhmän tarkoitus on edistää nuorille tarjottavien palvelujen ja avun saatavuutta, helpottaa avun ja tuen saantia sekä (ennalta)ehkäistä syrjäytymistä.

Nuorisopastori kuuluu Matti Lohen koulun yhteisölliseen oppilashuoltoryhmään sekä hyvinvointiryhmään, joka aloitti toimintansa syksyllä 2019. Ryhmän tavoitteena on entistä tiiviimmän yhteistyön luominen lapsen ja huoltajien kanssa. Näin perheet ja perusopetus pystyvät toimimaan entistä vahvemmin samalla puolella lapsen asioissa. Lapsen hyvinvointi nousee keskeiseksi työn kohteeksi sekä hyvinvointityöryhmässä että oppilashuoltoryhmässä.

Sivistystoimen kanssa on tehty yhdessä koulu yhteistyön sopimus, jossa määritellä tarkasti yhteistyön muodot. (liite)

Toimitaan partiolippukunta Rautalammin Rautiaisten kanssa piispainkokouksen päätösten hengessä hyvässä yhteistyössä, osallistutaan mahdollisuuksien mukaan leireille ja osallistetaan srk:n tapahtumiin ja tilaisuuksiin.

Vuonna 2024 ei toteuteta pääsiäisvaellusta.

Talousarvio 2024 ja taloussuunnitelma 2025-2026

Varhaisnuoriso ja nuorisotyö	Edellinen TP 2022	Kuluvan vuoden TA 2023	TA 2024	TS2 2025	TS3 2026
Toimintatuotot (ulkoiset)	-178,76	-350,00	-350,00	-350,00	-350,00
Toimintakulut (ulkoiset)	45 844,90	47 450,00	52 640,00	52 940,00	53 540,00
Toimintakate 1 (ulkoinen)	45 666,14	47 100,00	52 290,00	52 590,00	53 190,00

1002410000 DIAKONIA

Tehtäväalueen tehtävä seurakunnassa

KJ 3:24 (myös 3:22 ja 3:23) mukaan seurakunnan ja sen jäsenten tulee harjoittaa diakoniaa, jonka tarkoituksena on kristilliseen rakkauteen perustuva avun antaminen erityisesti niille, joiden hätä on suurin ja joita ei muuten auteta. Lisäksi tarkoitus on, että autettava tai kuulijaa tarvitseva kokee saavansa ihmisarvoisen kohtelun, häntä kuunnellaan ja ymmärretään ja hänet kohdataan tasavertaisena ihmisenä. Diakonia kutsuu seurakuntayhteyteen ihmisten erityistarpeet huomioiden. Seurakunnan diakoniatyön keskeinen toimintamuoto on kotikäynnit. Vapaaehtoisten rekrytointi ja tukeminen ovat kaikkien tehtäväalueiden, mutta erityisesti diakoniatyön asia (lähimmäisauttaminen). Diakoniatyötä tehdään yhteistyössä muiden kirkollisten ja diakoniaa lähellä olevien toimijoiden kanssa.

Tehtäväalueen konkreettiset toiminnalliset tavoitteet vuonna 2024

Välttämättömän ja vakiintuneen toiminnan lisäksi asetetaan seuraavat tavoitteet:

- Ihmisten hätä ja huoli hinnannousun paineissa välittyy diakoniatyölle. Taloudellisella avustuksella autetaan ihmisiä akuutin hätätilanteen yli. Lisääntyneisiin avustuspyyntöihin tulee varautua.
- Sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen järjestämistä vastuu siirtyi vuoden 2023 alusta kunnilta hyvinvointialueille. Yhteistyön puitteet muuttuivat, koska päätöksenteko siirtyi pois kuntatasolta. Tämä tulee näkymään merkittävästi seurakunnan toiminnassa. Hyvinvointialue on supistanut aiemmin kunnan vastuulla olleita toimintoja. Ihmisiä autetaan saamaan tarvitsemaansa apua ja palvelua.
- Otetaan käyttöön EU-maksukortit.

Toimintamuodot:

- Kotikäynnit, vastaanottotyö, tapaamiset muualla, asiakastyö, taloudellinen avustus Rautalammin seurakunnan taloudellisen avustamisen ohjeistuksen mukaisesti. Tarvittaessa tukea haetaan kirkon diakoniarahaston ja Kotimaanavun kautta.
- Ruokajakelu. Kaupoista tulleiden ruokien jakelu järjestetään mahdollisuuksien mukaan. Vähävaraisten ruokailu kerran kuukaudessa aloitetaan seurakuntatalon remontin jälkeen.
- Vierailut Kokkatoiminnassa, kouluilla, hoitokodeissa ja Ystäväntuvassa.
- Hartaudet hoitokodeissa kaksi kertaa vuodessa.
- Vanhusten ja kehitysvammaisten kirkot jumalanpalvelussuunnitelman mukaan. Keväisin ja syksyisin järjestetään vanhusten viikkomessu sekä kehitysvammaisten kirkkopäivät.
- Yhteiset syntymäpäiväjuhlat 20, 30, 40, 50, 60, 70, 75, 80, 85, 90 ja yli 90 vuotta täyttävälle ja heidän läheisilleen. Syntymäpäiväsankareille lähetetään onnittelukortit sekä kutsut yhteisille juhlille. Onnittelukäyntejä tehdään pyydetäessä.
- Pakolaistoiminnassa tehdään yhteistyötä muiden toimijoiden kanssa. Järjestetään ukrainalaisiltoja ja kutsutaan pakolaisia seurakunnan toimintaan.
- Kehitysvammaisten leiri kesäkuussa.
- Päihdekuntoutujien leirit keväällä ja syksyllä yhteistyössä Suomenjoen seurakunnan kanssa.
- Isojen poikien toimintaa, kuntosali ja sauna kerran viikossa, hengellinen teemailta kaksi kertaa kaudessa.
- Naisten ryhmä noin kaksi kertaa kuukaudessa.
- Sururyhmä omaisensa menettäneille kevätkaudella.
- Yhteisvastuukeräys. Avausmessu järjestetään helmikuussa. Keräys toteutetaan lista- ja lipaskeräyksenä. Lisäksi järjestetään myyjäisiä.
- Varainkeruu. Järjestetään hyväntekeväisyystapahtuma.
- Osallistuminen rippikouluun, isoskoulutukseen, perhekerhoon.
- Vanhustenviikkoa suunnitellaan yhdessä muiden tahojen kanssa, esim. koulun, kunnan, SPR:n kanssa. Lisätään ikäihmisten luona tapahtuvaa toimintaa yhdessä musiikkityön kanssa.
- Diakonian joulujuhla joulukuussa: viikkomessu ja jouluruokailu yhdessä EU-ruokajakelun kanssa.
- Kehitysvammaisten joulujuhla joulukuussa.
- Yhteistyötä tehdään useiden tahojen kanssa, mm. Suomenjoen seurakunta, SPR, Rautalammin kunta, hyvinvointialueen toimijat, MLL, rovastikunnan seurakunnat, Eläkeliitot, Partio, Leijonat, Leipätiimi, Martat.
- Viestinnässä käytetään erilaisia kanavia, kuten seurakunnan kotisivut, paikallislehdet, seurakunnan Facebook-sivut, kunnan tapahtumakalenteri. Lisäksi seurakunnan Instagram-tili otetaan käyttöön.

Talousarvio 2024 ja taloussuunnitelma 2025-2026

Diakonia	Edellinen TP 2022	Kuluvan vuoden TA 2023	TA 2024	TS2 2025	TS3 2026
Toimintatuotot (ulkoiset)	-57,00	-200,00	-200,00	-200,00	-200,00
Toimintakulut (ulkoiset)	53 681,38	57 510,00	65 300,00	65 900,00	66 500,00
Toimintakate 1 (ulkoinen)	53 624,38	57 310,00	65 100,00	65 700,00	66 300,00

1002600000 LÄHETYSTYÖ

Tehtävääalueen tehtävä seurakunnassa

Tehtävääalue vastaa KJ 3:25 mukaan seurakunnan lähetystyöstä ja kansainvälisestä diakoniasta. Tehtävääalueen tavoitteena on levittää evankeliumia erityisesti ei-kristittyjen keskuuteen, tuoda lähetystyön keskeistä sanomaa kaiken seurakuntatyön ytimessä seurakuntalaisten tietoisuuteen sekä rohkaista jokaista seurakunnan jäsentä toimimaan evankeliumin eteenpäin viejänä.

Tehtävääalueen konkreettiset toiminnalliset tavoitteet vuodelle 2024

Seurakuntalaisten lähetystietoisuuden lisääminen ja vahvistaminen.

Lähetystyön olemassa olevien toimintamuotojen hyvä ylläpito sekä uusien toimintamuotojen kehittäminen.

Yhteistyön tekeminen Suonenjoen seurakunnan kanssa. Vastuuryhmän työn edelleen kehittäminen.

Toimintamuodot:

*Nimikkolähettiläiden ja nimikkokohteiden taloudellinen tukeminen sopimusten mukaisesti. Nimikkolähetit ja nimikkokohteet ovat: Jarkko Korhosen/lähetyslentotyön kannattaminen Tansaniassa (MAF-Suomi), Vammaiset lapset ja nuoret Nepalissa (Suomen Lähetysseura), pyhäkoulutyö Virossa (Lähetysyhdistys Kylväjä), Raamattu Suomen suvulle – hanke Venäjällä (jokin uusi hanke, koska Raamattu Suomen suvulle -hanke päättymässä, Suomen Piiliseura) sekä Suomen Lähetysseuran työ Thaimaassa (yhteistyö Suonenjoen srk:n kanssa).

*Yhteydenpito nimikkolähettiläiden, nimikkokohteiden ja seurakunnan välillä.

*Lähetystyön pienpiiritoiminta (Sukka&Sävel, Miesten pilkepiiri) ympäri vuoden.

*Lähetystyön kirpputoritoiminta (kylmin talvikausi pois lukien).

*Osallistuminen rovastikunnan kautta ystävyysseurakunta Skuoritsan tukemiseen.

*Kirkkokolehdit lähetystyölle kolehtisuunnitelman mukaisesti vuoden aikana.

*Tammikuussa loppiaisen jumalanpalveluksen yhteydessä Kauneimmat Joululaulut-tilaisuus.

*Helmi-maaliskuussa lähetystilaisuuden järjestäminen (esim. nimikkolähetin vierailu tai asiantuntijan vierailu jostain lähetysjärjestöstä).

*Huhtikuussa lähetystyön oppitunnit rippikoulusuunnitelman mukaan riparirallissa ja rippikoulun opetuspäivässä.

*Toukokuussa lähetystyön myyntipöytä kevätmarkkinoilla, osallistuminen mahdollisuuksien mukaan Lähetysjuhille, jotka pidetään Tampereella 17-19.5.2024 Kirkon Juhlat-tapahtuman yhteydessä. Yhteistyö tässä Suonenjoen seurakunnan lähetystyön kanssa.

*Elo-syyskuussa retki Kuopion hiippakunnan lähetysjuhille lisälmeen 31.8-1.9.2024 yhdessä Suonenjoen srk:/Rautalammin rovastikunnan seurakuntien kanssa, lähetystyö esillä Pestuumarkkinoilla 14.9.2024.

*Lokakuussa osallistuminen rovastikunnalliseen lähetyspyhään Niiniveden seurakunnassa 6.10.2024.

*Marraskuussa lähetystyön myyntipöytä Rautalammin kunnan joulunavaus-tapahtuman yhteydessä.

*Joulukuussa lähetystyön myyntipöytä joulumyyjäisissä, Kauneimmat joululaulut kirkossa, Kerkonkosken Seuralassa, Nesteen huoltoasemalla ja esimerkiksi Hankamäen majalla ja/tai jollakin muualla kyläkunnalla.

Tiedotuksen ja viestinnän kehittäminen.

Talousarvio 2024 ja taloussuunnitelma 2025 - 2026

Lähetystyö	Edellinen TP 2022	Kuluvan vuoden TA 2023	TA 2024	TS2 2025	TS3 2026
Toimintatuotot (ulkoiset)		-700,00	-400,00	-400,00	-400,00
Toimintakulut (ulkoiset)	16 945,95	22 250,00	21 900,00	21 800,00	21 900,00
Toimintakate 1 (ulkoinen)	16 945,95	21 550,00	21 500,00	21 400,00	21 500,00

3. HAUTATOIMI

Tehtäväalueen tehtävä seurakunnassa

Tehtäväalueen tehtävänä on vastata hautausmaan ylläpidosta ja hoidon kehittämisestä sekä hautaukseen liittyvien laadukkaiden palvelujen tuottaminen ja kehittäminen.

Hautauksiin liittyvien palveluiden tuottaminen: hautojen kaivaminen, peittäminen ja peruskunnostus. Pääluokkaan sijoittuvat seuraavat tehtäväalueet

- 1004030200 Hautausmaakiinteistöt (Hautausmaan huoltorakennus)
- 1004040000 Varsinainen hautatoimi

Tehtäväalueen konkreettiset toiminnalliset tavoitteet vuonna 2024

- edelleen uuden traktorin ja lisälaitteiden käytön opettelu ja hyödyntäminen kustannustehokkaasti
- hautausmaan yleisilmeen ja hoidon ylläpitäminen, hoitamattomien vanhojen hautojen kuuluttaminen ja mahdollinen haltuunotto hoitotason parantamiseksi
- pääkäytävien valaistuksen ja parantaminen
- havainnointi ja aloitteellisuus puutteiden korjaamiseksi
- talkoiden sekä muiden toimintatapojen kehittäminen
- kompostoinnin käyttöönotto
- trimmeröinti, osallistuminen muuhun hoito- ja kunnossapitotyöhön
- hautausmaaston kulujen kohdistusten ja asiakasmaksujen tarkastus

Tehtäväalueen toiminnalliset painopisteet ja tavoitteet suunnittelukaudella 2025-2026

- edelleen toimintatapojen kehittäminen ja hankintojen kustannustehokkuus

Hautatoimi	Edellinen TP 2022	Kuluvan vuoden TA 2023	TA 2024	TS2 2025	TS3 2026
Toimintatuotot (ulkoiset)	-27 156,00	-28 750,00	-28 750,00	-28 750,00	-28 750,00
Toimintakulut (ulkoiset)	96 225,76	75 090,00	80 190,00	80 890,00	81 590,00
Toimintakate 1 (ulkoinen)	69 069,76	46 340,00	51 440,00	52 140,00	52 840,00

4. KIINTEISTÖTOIMI

Tehtäväalueen määrärahoilla ylläpidetään seurakunnan kiinteistöjä. Kiinteistötoimeen kuuluvat:

- 1005020000 Kirkko
- 1005040100 Siunauskappeli
- 1005060000 Seurakuntatalo
- 1005070000 Asuinosaakkeet
- 1005090100 Virastotalo
- 1005090200 Kirpputorimökki
- 1005090300 Martinniemen mökki
- 1005100000 Maa- ja metsätalous

Tehtäväalueen konkreettiset toiminnalliset tavoitteet vuonna 2024

- Kiinteistöhankeiden toteuttaminen päätösten mukaisesti
- kiinteistöjen ja kaluston kunnossapito kohtuullisin kustannuksin
- metsätaloussuunnitelman päivittäminen
- metsien hakkuiden ja hoitotöiden toteuttaminen markkinatilanteen ja vahvistetun metsäsuunnitelman mukaisesti
- kiinteistöstrategian kirjaaminen kirkkohallituksen mallia hyödyntäen
- maa-alueiden tai muun omaisuuden myynti kiinteistöstrategian mukaisesti

Tehtäväalueen toiminnalliset painopisteet ja tavoitteet suunnittelukaudella 2025-2026

- Kiinteistöhankeiden toteuttaminen päätösten mukaisesti

Talousarvio 2024 ja taloussuunnitelma 2025-2026

Kiinteistötoimi	Edellinen TP 2022	Kuluvan vuoden TA 2023	TA 2024	TS2 2025	TS3 2026
Toimintatuotot (ulkoiset)	-538 541,67	-216 400,00	-269 000,00	-271 400,00	-271 400,00
Toimintakulut (ulkoiset)	328 742,61	248 070,00	228 110,00	227 160,00	211 760,00
Toimintakate 1 (ulkoinen)	-209 799,06	31 670,00	-40 890,00	-44 240,00	-59 640,00
.					
Toimintatuotot (sisäiset)	-323 449,99				
Toimintakulut (sisäiset)					
Toimintakate 2 (ulkoinen ja sisäinen)	-533 249,05	31 670,00	-40 890,00	-44 240,00	-59 640,00
.					
Poistot ja arvonalentumiset	56 911,46	60 240,00	113 240,00	78 240,00	78 240,00
Laskennalliset erät					
Sisäiset korkokulut	75 088,83				
Sisäiset vyörytyserät	15 595,53				
Työalakatte (ulkoiset ja sisäiset)	-385 653,23	91 910,00	72 350,00	34 000,00	18 600,00

III Tuloslaskelmaosa

Tuloslaskelmaosa koko seurakunta	Edellinen TP 2022	Kuluvan vuoden TA 2023	TA 2024	TS1 2025	TS2 2026
Toimintatuotot	-645 797,10	-294 350,00	-352 550,00	-353 200,00	-354 950,00
Korvaukset	-94 019,03	-39 000,00	-46 500,00	-46 500,00	-46 500,00
Myyntituotot	-2 812,63	-900,00	-900,00	-900,00	-900,00
Maksutuotot	-31 216,76	-34 250,00	-33 950,00	-32 200,00	-33 950,00
Vuokratuotot	-52 847,80	-56 000,00	-52 600,00	-55 000,00	-55 000,00
Metsätalouden tuotot	-437 925,42	-160 000,00	-216 000,00	-216 000,00	-216 000,00
Kolehdit, keräykset ja lahjoitusvarat	-4 791,30		0,00	0,00	0,00
Tuet ja avustukset	-2 456,16	-2 100,00	-2 500,00	-2 500,00	-2 500,00
Muut toimintatuotot	-19 728,00	-2 100,00	-100,00	-100,00	-100,00
Toimintakulut	1 012 477,33	925 400,00	977 255,00	972 505,00	973 545,00
Henkilöstökulut	478 220,49	495 440,00	518 755,00	523 255,00	531 595,00
Palkat ja palkkiot	386 152,80	401 520,00	418 285,00	421 185,00	428 285,00
Henkilösivukulut	90 609,68	93 920,00	100 470,00	102 070,00	103 310,00
Henkilöstökulujen oikaisuerät	1 458,01				
Palvelujen ostot	331 675,22	242 780,00	262 150,00	258 850,00	262 150,00
Vuokratulut	18 749,40	17 100,00	23 500,00	19 750,00	11 150,00
Aineet ja tarvikkeet	116 202,87	121 270,00	121 240,00	119 040,00	117 040,00
Ostot tilikauden aikana	116 202,87	121 270,00	121 240,00	119 040,00	117 040,00
Annetut avustukset	28 032,66	18 800,00	16 800,00	16 800,00	16 800,00
Muut toimintakulut	39 596,69	30 010,00	34 810,00	34 810,00	34 810,00
TOIMINTAKATE	366 680,23	631 050,00	624 705,00	619 305,00	618 595,00
Kirkollisverotulot	-527 010,85	-543 000,00	-576 000,00	-580 000,00	-582 000,00
Valtionrahoitus	-60 420,00	-61 500,00	-61 500,00	-61 500,00	-61 500,00
Verotuskulut	7 690,21	8 200,00	8 900,00	8 900,00	8 900,00
Kirkon rahastomaksut	40 953,02	44 200,00	45 700,00	45 700,00	45 700,00
Rahoitustuotot- ja kulut	2 824,84	-1 200,00	4 800,00	4 800,00	4 800,00
Korkotuotot	-1 084,61	-4 300,00	-4 300,00	-4 300,00	-4 300,00
Sisäiset korkotuotot	-85 459,85				
Korkokulut	3 909,45	2 800,00	8 800,00	8 800,00	8 800,00
Muut rahoituskulut		300,00	300,00	300,00	300,00
Sisäiset korkokulut	85 459,85				
VUOSIKATE	-169 282,55	77 750,00	46 605,00	37 205,00	34 495,00
Poistot ja arvonalentumiset	61 962,35	68 880,00	122 480,00	87 480,00	87 480,00
Suunnitelman mukaiset poistot	53 892,32	68 880,00	73 480,00	87 480,00	87 480,00
Kertaluonteiset poistot	8 070,03		49 000,00		
Erilliskirjanpitoa hoidetut rahastot	0,00				
Tuotot	-19 173,10				
Kulut	21 885,20				
Siirrot rahastosta/rahastoon	-2 712,10				
TILIKAUDEN TULOS	-107 320,20	146 630,00	169 085,00	124 685,00	121 975,00
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-107 320,20	146 630,00	169 085,00	124 685,00	121 975,00

IV Investointiosa

Investointisuunnitelma 2024-2026

Tulevien vuosien merkittävimmät investoinnit ovat seurakuntatalon mahdollinen peruskorjaus ja kellotapulin ja kirkon korjausmaalaukset tarvittavilta osin. Seurakuntataloon on tehty jo aiemmin mittavia investointeja 2010: kattoremontti, ikkuna- ja oviremontti, laaja ilmastointiremontti sekä kaukolämpöön liittämisen vaatimat investoinnit. Aiemmin tehtyjen remonttien ja seurakunnan tarpeiden vuoksi seurakuntatalon pitäminen kunnossa on hanketyöryhmässä katsottu järkeväksi tulevaisuuden kannalta. Remontilla pyritään turvaamaan seurakunnalle hyväkuntoinen, toimiva, esteetön ja viihtyisä toimintakeskus pitkälle tulevaisuuteen. Remontin jälkeen kirkkoherranvirasto on suunniteltu muutettavaksi nykyisistä vuokratiloista seurakuntatalolle aikaisintaan 2025, jolloin saadaan vuosittaista säästöä toimitilojen kuluista.

Kellotapulin yläosa vaatii maalausta. Kirkko on hyväkuntoinen eikä vaadi lähitulevaisuudessa isoja korjauksia lukuunottamatta kiinteistötekniikkaa, jota on jouduttu jo osittain uusimaan salama- ja vesivahinkojen vuoksi. Myös sprinklerjärjestelmään on jouduttu uusimaan pullot ja joudutaan tekemään ikääntymisestä johtuvaa uusimista myös lähivuosina.

Tulevista investoinneista ei ole kirkkovaltuuston päätöksiä, niiden vaikutuksia on huomioitu talousarviossa kustannusarvioiden tai tarjousten perusteella. Seurakuntatalon kunnostusarviossa on huomioitu pääurakan lisäksi suunnittelu-, valvonta, tekniikka- ja irtokalustekustannuksia.

Seurakuntatalon kunnostus kustannusarvio 590 000, josta vuonna 2023 käytettiin 54 000

Kellotapulin ja kirkon korjausmaalaukset kustannusarvio 20 000, jota ei käytetty 2023

Tilaus	Investointilaskelma	Kustannusarvio	Ed. vuosien käyttö	TA kuluva 2023	Talousarvio 2024	TS2 2025	TS3 2026
2009087	Seurakuntatalohanke	590 000,00	14 912	250 000,00	536 000,00		
2009092	Tapulin ja kirkon korjausmaalausta	20 000		20 000,00	20 000		
2009093	Äänentoisto kirkko	5 000,00					
2010567	Varautuminen	30 000	10 107	20 000			
Kokonaistulos		645 000	25 019	290 000,00	556 000		

V Rahoitusosa

Rahoituslaskelmaennuste	Tilinpäätös	Kuluvan vuoden	TA 2024	TS 2025	TS 2026
	2022	TA 2023			
	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
Tulorahoitus	-149 835	57 750	53 205	41 805	37 895
Vuosikate	-169 283	57 750	53 205	41 805	37 895
Satunnaiset erät					
Tulorahoituksen korjauserät	19 448				
Investoinnit	107 906	270 000	556 000		
Investointimenot	133 852	74 000	556 000		
Pysyvien vastaavien myyntitulot	-25 946				
Sijoitukset					
Rahoitusosuudet investointimenoihin		74000	0		
Varsinaisen toiminnan ja investointien nettorahavirta	-41 929	131 750	609 205	41 805	37 895
Antolainauksen muutokset					
Pitkäaikaisten lainasaamisten lisäys					
Lyhytaikaiset lainasaamisten lisäys					
Pitkäaikaisten lainasaamisten vähennys					
Lyhytaikaiset lainasaamisten vähennys					
Lainakannan muutokset	50 000	25 000	25 000	25 000	25 000
Pitkäaikaisten lainojen lisäys					
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	50 000	25 000	25 000	25 000	25 000
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0				
Muut maksuvalmiuden muutokset	-1 918				
Toimeksiantojen varojen muutokset	15 488				
Toimeksiantojen pääomien muutokset	-7 562				
Vaihto-omaisuuden muutos					
Pitkäaikaisten saamisten muutos					
Lyhytaikaisten saamisten muutos	56 413				
Korottomien pitkäaikaisten vieraan pääoman muutokset					
Korottomien lyhytaikaisten vieraan pääoman muutokset	-66 257				
Muut muutokset					
Rahoitustoiminnan nettorahavirta	48 082	25 000	25 000	25 000	25 000
Rahavarojen muutos	6 154	156 750	634 205	66 805	62 895
Rahavarojen muutos (tase)	6 154				
Osakkeiden ja osuuksien muutos	-42 840				
Muiden arvopaperien muutos					
Rahojen ja pankkisaamisten muutos	48 994	-156 750	-634 205	-66 805	-62895
Rahat ja pankkisaamiset	385 763	229 013	-405 192	-471 997	-534 492
Sijoitukset	72 840	72 840	72 840	72 840	72 480

Mikäli investoinnit toteutetaan, tarvitaan lähivuosina lisärahoitusta joko pysyvien vastaavien myynnistä ja/tai lainana ja sijoitusten kotiuttamisena. Investointien vaikutusta on huomioitu talousarviossa, mutta talousarvion tekohetkellä kirkkovaltuusto ei ole tehnyt päätöksiä investoinneista.

VI Yhteenvetotaulukko

Sitovuustaso	TA2024	TS2025	TS2026
Käyttötalousosa			
Ulkoinen toimintakate	624705	619305	618595
Tuloslaskelmaosa			
Kirkollisverotulo	576000	580000	582000
Valtionrahoitus	61500	61500	61500
Verotuskulut	8900	8900	8900
Keskusrahastomaksu	18700	18700	18700
Eläkerahastomaksu	27000	27000	27000
Investointiosa/kustannusarvio			
Hanke 1 srk-talo	590000		
Hanke 2 Tapuli	20000		
Rahoitusosa	634 205	66805	62895

VII Hautainhoitorahasto

Tehtäväalueen tehtävä seurakunnassa

Seurakunnan hoitoon annettujen hautojen hoitaminen hoitosopimuksista saaduilla varoilla taloudellisesti ja tuottavasti sekä varojen riittävyyden turvaaminen määräaikaisten hoitosopimusten vaatiman hoitovelvoitteen ajan.

Tehtäväalueen konkreettiset toiminnalliset tavoitteet vuonna 2024

- hoitohautojen hoidon organisointi ja seuranta

Tehtäväalueen toiminnalliset painopisteet ja tavoitteet suunnittelukaudella 2024-2025

- sopimusrekisterin ylläpitäminen tarkoituksenmukaisena. Hoitohautojen hoidon laaduntarkkailu.

Talousarvio 2023 ja taloussuunnitelma 2024-2025

Talousarvion sitovuustaso on ulkoinen toimintakate (nettositovuus).

Käyttötalousosa talousarvio	Edellinen TP 2022	Kuluvan vuoden TA 2023	TA 2024	TS2 2025	TS3 2026
Toimintatuotot (ulkoiset)	-19 173,10	-17 200,00	-19 200,00	-20 200,00	-20 700,00
Toimintakulut (ulkoiset)	21 885,20	19 720,00	21 630,00	21 430,00	21 580,00
Toimintakate 1 (ulkoinen)	2 712,10	2 520,00	2 430,00	1 230,00	880,00

HHR Tuloslaskelmaennuste	Edellinen TP 2022	Kuluvan vuoden TA 2023	TA 2024	TS1 2025	TS2 2026
Toimintatuotot	-19 173,10	-17 200,00	-19 200,00	-20 200,00	-20 700,00
Maksutuotot	-19 173,10	-17 200,00	-19 200,00	-20 200,00	-20 700,00
Toimintakulut	21 885,20	19 720,00	21 630,00	21 430,00	21 580,00
Henkilöstökulut	12 977,00	9 720,00	11 030,00	11 130,00	11 280,00
Palkat ja palkkiot	12 819,52	7 400,00	8 900,00	9 000,00	9 100,00
Henkilösivukulut	3 157,48	2 320,00	2 130,00	2 130,00	2 180,00
Henkilöstökulujen oikaisuerät	-3 000,00				
Palvelujen ostot	5 711,83	6 900,00	7 200,00	7 200,00	7 200,00
Aineet ja tarvikkeet	3 196,37	3 100,00	3 400,00	3 100,00	3 100,00
Ostot tilikauden aikana	3 196,37	3 100,00	3 400,00	3 100,00	3 100,00
TOIMINTAKATE	2 712,10	2 520,00	2 430,00	1 230,00	880,00
Rahoitustuotot- ja kulut		-450,00	-600,00	-600,00	-600,00
Korkotuotot		-450,00	-600,00	-600,00	-600,00
VUOSIKATE	2 712,10	2 070,00	1 830,00	630,00	280,00
TILIKAUDEN TULOS	2 712,10	2 070,00	1 830,00	630,00	280,00
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	2 712,10	2 070,00	1 830,00	630,00	280,00

HHR Rahoituslaskelma	Tilinpäätös 2022	Kuluvan vuoden TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
Tulorahoitus	2 712	2 070	1 830	630	280
Vuosikate	2 712	2 070	1 830	630	280
Satunnaiset erät					
Tulorahoituksen korjauserät					
Investoinnit					
Investointimenot					
Pysyvien vastaavien myyntitulot					
Sijoitukset					
Rahoitusosuudet investointimenoihin					
Varsinaisen toiminnan ja investointien nettorahavirta	2 712	2 070	1 830	630	280
Antolainauksen muutokset					
Pitkäaikaisten lainasaamisten lisäys					
Lyhytaikaiset lainasaamisten lisäys					
Pitkäaikaisten lainasaamisten vähennys					
Lyhytaikaiset lainasaamisten vähennys					
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys					
Pitkäaikaisten lainojen vähennys					
Lyhytaikaisten lainojen muutos					
Muut maksuvalmiuden muutokset	-16 424				
Toimeksiantojen varojen muutokset					
Toimeksiantojen pääomien muutokset					
Vaihto-omaisuuden muutos					
Pitkäaikaisten saamisten muutos					
Lyhytaikaisten saamisten muutos	1 776				
Korottomien pitkäaikaisten vieraan pääoman muutokset	-10 923				
Korottomien lyhytaikaisten vieraan pääoman muutokset	-7 277				
Muut muutokset					
Rahoitustoiminnan nettorahavirta	-16 424				
Rahavarojen muutos	-13 712	2 070	1 830	630	280
Rahavarojen muutos (tase)	-13 712	-2070	-1 830	-630	-280
Osakkeiden ja osuuksien muutos					
Muiden arvopaperien muutos					
Rahojen ja pankkisaamisten muutos	-13 712	-2070	-1 830	-630	-280
Rahat ja pankkisaamiset ennuste	106 770	104 700	102 870	102 240	101 960